

BAUSKAS NOVADA

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS
STRATĒGIJA

SATURS

IEVADS	3
TERMINI UN SKAIDROJUMI	4
1. ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANA	5
2. BAUSKAS NOVADA VIZĪTKARTE	7
3. BAUSKAS NOVADA ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA, MĒRĶI UN PRIORITĀTES	11
3.1. Vīzija.....	11
3.2. Stratēģiskie mērķi	12
3.3. Ilgtermiņa prioritātes.....	13
4. ILGTERMIŅĀ SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	14
5. EKONOMIKAS SPECIALIZĀCIJA	16
6. TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	18
Novietojums Latvijā.....	19
Apdzīvojums un attīstības centri.....	19
Pakalpojumu funkcionālās teritorijas un ietekmes zonas	24
Galvenie transporta koridori un infrastruktūra	26
Industriālās teritorijas, maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli un objekti	30
Dabas teritoriju telpiskā struktūra.....	33
Bauskas novada galvenie attīstības virzieni.....	35
Bauskas novada perspektīvā telpiskā struktūra paredz:.....	36
7. PĒCTECĪBA UN SASKAŅOTĪBA	38
8. STRATĒGIJAS IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBAS UN NOVĒRTĒŠANAS PLĀNS	39

IEVADS

Ilgospējīgas attīstības stratēģiju un Attīstības programmu saturs un izstrādes kārtība ir noteikta Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumos Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2034. gadam un Attīstības programmas 2021.–2027. gadam sagatavošanā tika izmantoti Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas metodiskie ieteikumi:

- Vadlīnijas pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādei (2021. gada redakcija);
- Metodiskie ieteikumi reģionāla un vietēja līmeņa ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādei un to vērtēšanas kārtībai (2014. gada 30. decembris).

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021.–2034. gadam ir vadlīnijas Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam, nozaru attīstības plānošanas dokumentu, teritorijas plānojuma un lokālplānojumu izstrādei.

Ilgospējīgas attīstības stratēģijā ietilpst:

- 1) Stratēģiskā daļa, kurā ietverts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes un teritorijas specializācija;
- 2) Telpiskās attīstības perspektīva, kuras ietvaros izstrādātas vadlīnijas – pamatprincipi teritoriju plānošanai un attīstībai;
- 3) Stratēģijas uzraudzības un ieviešanas plāns.

Stratēģijas izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Bauskas novada domes 29.10.2020. sēdes lēmumu “Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027.gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 22., 20. p), Iecavas novada domes 27.10.2020. lēmumu “Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 17., 16. p.), Rundāles novada domes 29.10.2020. lēmumu “Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 14, 6. p.) un Vecumnieku novada domes 28.10.2020. lēmumu “Par jaunizveidojamā Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Bauskas novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu” (prot. Nr. 18, 5. p.).

Stratēģijas izstrādes ietvaros tika organizēta iedzīvotāju un uzņēmēju aptauja, 11 tematisko darba grupu un vadības sanāksmes. Tematiskās darba grupas un diskusiju tēmas: Labklājība, Veselība, Ekonomiskā attīstība, Sports, Izglītība, Kultūra, Ilgtspējīga vide un klimatneitralitāte, Teritorijas attīstība, Bauskas vecpilsēta, Uzņēmējdarbība.

TERMINI UN SKAIDROJUMI

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA (IAS)	Ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts novada pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), ilgtermiņā sasniedzamie mērķi, prioritātes, teritorijas specializācija un telpiskās attīstības perspektīva.
VĪZIJA	Lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, tēls, vēlamā sasniedzamā situācija Bauskas novadā 2034. gadā.
STRATĒĢISKIE MĒRĶI (SM)	Koncentrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērsts uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, kalpo par pamatu ilgtermiņa prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai.
ILGTERMIŅA PRIORITĀTES (IP)	Teritorijas attīstības vispārējās aktualitātes, kuru risināšana tiek izvirzīta priekšplānā salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm. Tiek izvirzītas, lai veicinātu stratēģisko mērķu sasniegšanu.
EKONOMISKĀ SPECIALIZĀCIJA	Attēlo novada teritorijas ekonomiskās attīstības pamatus un virzienus Zemgales reģiona, Latvijas Republikas un starptautiskajā līmenī.
TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	Tiek aprakstīta un grafiski attēlota Bauskas novada turpmākā teritorijas telpiskā struktūra, kurā ietverti svarīgākie esošās telpiskās struktūras elementi un to vēlamās ilgtermiņa izmaiņas.

Saīsinājumi

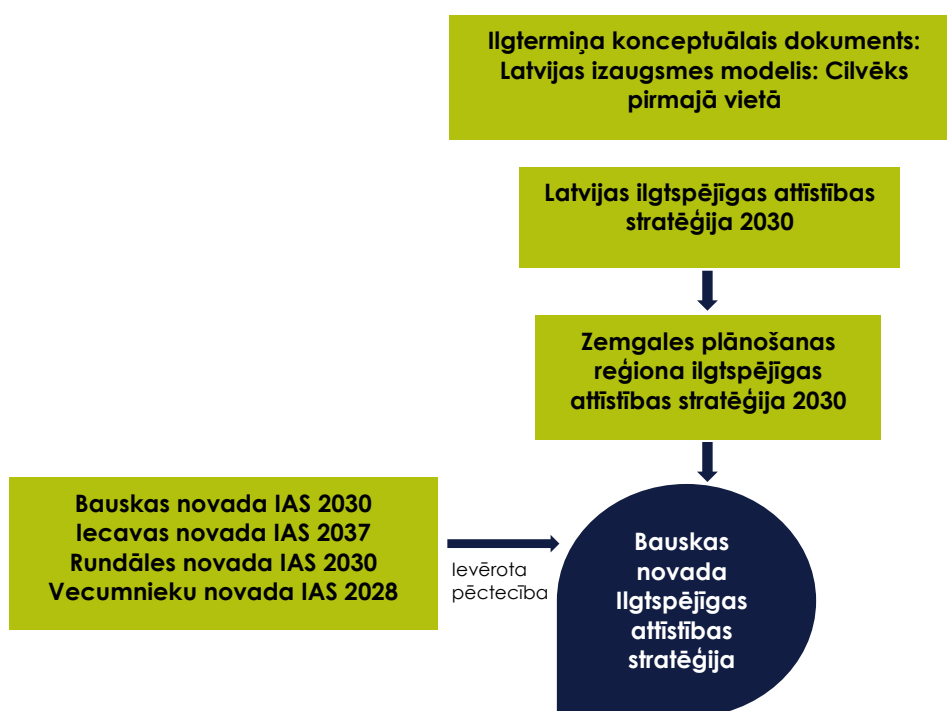
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
ES	Eiropas savienība
EUR	euro
HES	hidroelektrostacija
IKT	Informācijas komunikācijas tehnoloģijas
ĪADT	Īpaši aizsargājama dabas teritorija
km	kilometrs
kV	kilovati
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģiskais centrs
MW	megavati
NVO	Nevalstiskā organizācija
PII	Pirmskolas izglītības iestāde
RAIM	Reģionālās attīstības indikatoru modulis
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
TEC	termoelektrostacija
TIC	Tūrisma informācijas centrs
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VPVKAC	Vienotais klientu apkalpošanas centrs
VRAA	Valsts reģionālā attīstības aģentūra
ZPR	Zemgales plānošanas reģions

1. ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANA

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir izstrādāta, balstoties uz Latvijas plānošanas jomu regulējošajās normās noteiktajiem principiem, īpaši lielu uzsvāru liekot uz pēctecības principu un atklātības principu, kā arī veidojot integrētu pieeju visas teritorijas līdzsvarotai attīstībai.

Bauskas novads sastāv no atšķirīgām teritorijām, kas ir bijušas saistītas un šķirtas vairāku teritoriālo reformu rezultātā. Pilsētas un pagasti ir saglabājuši labas funkcionālās un sadarbības saites, kas, izstrādājot jaunā novada stratēģiju, ir labs priekšnosacījums stratēģisku mērķu izvirzīšanai un kopīgai līdzsvarotai novada attīstībai. Izstrādājot Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, ir ievērota valsts, reģionālā un vietējā līmeņa plānošanas dokumentu hierarhija un pēctecība.

1. attēls. Attīstības plānošanas dokumentu hierarhija un pēctecība.

Hierarhiski augstākais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā ir **Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam** (Latvija 2030) un tās sastāvā esošā Telpiskās attīstības perspektīva.

Dokumentā noteiktas sekojošas prioritātes:

- **Kultūras telpas attīstība**
- **Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā**
- **Paradigmas maiņa izglībībā**
- **Inovātīva un ekoeftīva ekonomika**
- **Daba kā nākotnes kapitāls**
- **Telpiskās attīstības perspektīva**
- **Inovātīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība**

Izvirzot Bauskas novada attīstības prioritātes, tika ņemta vērā *Latvija 2030* noteiktā vīzija un prioritātes, kā arī telpiskās attīstības perspektīva.

Pēc hierarhijas nākamais Bauskas novadam saistošais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments ir **Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam** (Zemgales IAS 2030).

Dokumentā noteiktas sekojošas prioritātes:

- **Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību**
- **Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas – reģiona rūpniecības un pakalpojumu centri, kas dod attīstības starojumu lauku teritorijām**
- **Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi, kur attīstās mazā uzņēmējdarbība un ir saglabāta tradicionālā dzīves vide**
- **Zemgale – izglībības, zinātnes un inovāciju reģions ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti kā intelektuālo potenciālu Latvijas un Zemgales, īpaši lauku, attīstībai un spēcīgām profesionālās izglībības**

Izvirzot Bauskas novada vīziju, stratēģiskos mērķus un attīstības prioritātes, tika ņemtas vērā Zemgales IAS 2030 noteiktā vīzija un prioritātes, kā arī telpiskās attīstības perspektīva.

2. BAUSKAS NOVADA VIZĪTKARTE

- Bauskas novads apvieno līdzšinējos Bauskas, Iecavas, Rundāles un Vecumnieku novadus. Bauskas novadā ir divas pilsētas – Bauska un Iecava, Novada lauku teritoriju veido 18 pagasti: Brunavas, Ceraukstes, Codes, Dāviņu, Gailīšu, Īslīces, Mežotnes, Vecsaules, Iecavas, Rundāles, Svitenes, Viesturu, Bārbeles, Kurmenes, Skaistkalnes, Stelpes, Valles un Vecumnieku pagasti.
- Bauskas novads atrodas Latvijas un Zemgales plānošanas reģiona centrālajā daļā. Novada centrs – Bauska – atrodas 68 km attālumā no Rīgas, 63 km attālumā no Jelgavas un 19 km attālumā no Latvijas – Lietuvas robežas, Mūsas un Mēmeles upju satekā, vietā, kur sākas Lielupe.
- Bauskas novads robežojas ar Jelgavas, Olaines, Ķekavas, Ogres, Aizkraukles novadiem un Lietuvas Republiku.
- Robežkontroles punkts ar Lietuvu atrodas Grenctālē, robežšķērsošanas vietas – Skaistkalnē, Adžūnos, Krievgaļos un Bardžūnos.
- Novada kopējā platība ir 2174,92 km², kas ir aptuveni 3,3% no visas Latvijas kopējās platības un 20% no Zemgales plānošanas reģiona platības.
- Galvenā novadu šķērsojošā transporta maģistrāle ir valsts galvenais autoceļš A7 Rīga–Bauska–Lietuvas robeža (Grenctāle) jeb *Via Baltica*, kas ir Eiropas autoceļa E67 posms, kā arī būtiska loma ir arī valsts reģionālajiem autoceļiem P89 Ķekava–Skaistkalne, P73 Vecumnieki–Nereta–Subate un starpnovadu autoceļam “Zemgales josta”, kas savieno Dobeli, Bausku un Aizkraukli.
- Novada ziemeļu daļu šķērso stratēģiskās (valsts) nozīmes dzelzceļa līnija “Zilupe–Rēzekne 2–Krustpils–Jelgava–Tukums 2–Ventspils” ar divām stacijām “Iecava” un “Zālīte”. Nākotnē Bauskas novada dominante būs topošā starptautiskā dzelzceļa līnija *Rail Baltica*.
- Bauskas novada teritoriju šķērso maģistrālie gāzes vadi Rīga–Viļņa, Rīga–Paņeveža un Iecava–Liepāja, Krievijai un Lietuvai stratēģiski svarīgie maģistrālie naftas vadi: Polocka–Ventspils un Polocka–Mažeiki.
- Iedzīvotāju skaits 2021. gada jūlijā Bauskas novadā bija 44252. Lielākie apdzīvotības centri ir Bauska un Iecava, kur dzīvo aptuveni trešā daļa novada iedzīvotāju, bet mitinās ciemos, nelielos apdzīvotības centros vai viensētās lauku teritorijā.
- Iedzīvotāju blīvums novadā vidēji ir 20 cilv./km², lielākā koncentrēšanās ir Bauskas pilsētā 1386 cilv./km². Izteikti blīvāks apdzīvojumā ir teritorijās ap autoceļu A7 Rīga–Bauska–Lietuvas robeža (Grenctāle), bet mazāk apdzīvota novada austrumu daļa.

- Kopumā darbības vecumā no 15-64 gadiem ir vidēji ap 70% no visiem iedzīvotājiem. Bērnu un jauniešu vecumā līdz 14 gadiem īpatsvars ir 17%, bet iedzīvotāji pēc darbības vecuma – 13%.
- Novada teritorijā darbojas 7 pirmsskolas izglītības iestādes un 17 vispārējās izglītības iestādes, daļā no tām darbojas pirmsskolas izglītības grupas, 2 speciālās izglītības iestādes, 6 profesionālās ievirzes izglītības iestādes, 1 bērnu un jauniešu interešu izglītības iestāde, 3 pieaugušo neformālās izglītības iestādes, 2 profesionālās tālākizglītības pilnveides izglītības iestādes un 1 augstākās izglītības iestāde (filiāle).
- Bauskas novadā darbojas 21 kultūras iestāde – kultūras centri, kultūras nami, saietu nami, tautas nami, daudzfunkcionālais centrs un pagastu kultūras darba organizētāji. Nozīmīga vieta novada kultūras dzīvē ir 57 bibliotēkām.
- Novadā ir 6 muzeji, 4 novadpētniecības centri/ekspozīcijas un 4 kolekcijas, no tiem tālu aiz Latvijas robežām pazīstami Bauskas pils muzejs un Rundāles pils muzejs.
- Novads lepojas ar savu kultūrvēsturisko mantojumu – 120 valsts nozīmes un 78 vietējiem kultūras pieminekļiem un citiem objektiem. Kultūrvēsturiskā mantojuma vizītkarte ir Bauskas pilsētas vēsturiskais centrs, daudzās muižas un pilis, vēsturiskas personības un Zemgales amatniecības un amatiermākslas tradīcijas.
- Bauskas novada teritorijā ir daudzveidīga infrastruktūra un iespējas nodarboties ar sportu gan jebkuram iedzīvotājam, gan augsta līmeņa sportistiem un sacensību rīkošanai. Sporta dzīves organizēšanā būtiska loma ir sporta centram “Mēmele”. Darbojas trīs sporta skolas, pieejams viens peldbaseins. Aktīvai atpūtai novadā pieejami dabas resursi – pludmales, dabas takas, velomaršruti, laivošanas iespējas.
- Veselības aprūpes pakalpojumus novada teritorijā 2021. gada sākumā nodrošināja 25 ģimenes ārstu prakses, divi pašvaldības izveidoti veselības centri: Iecavā un Vecumniekos, kā arī pašvaldības SIA “Bauskas slimnīca”.
- Sociālo aprūpi novadā nodrošina gan pašvaldība, gan nevalstiskās organizācijas. Ilgstoša sociālā aprūpe pieejama pašvaldības sociālās aprūpes centrā “Atvasara”, biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrā “Derpele”. Novada teritorijā atrodas Latvijas SOS bērnu ciematu asociācijas Īslīces SOS bērnu ciemats un valsts sociālās aprūpes centra “Zemgale” filiāle “Iecava”.
- Nedaudz vairāk par pusi novada teritorijas aizņem lauksaimniecības zeme – 51%, meža zeme veido 37%, krūmāji – 2%, ūdens objektu zeme – 3%, zeme zem ēkām un pagalmiem – 2%, zeme zem ceļiem – 2% un pārējās zemes – 3%.
- Bauskas novadā ir 11 *Natura 2000* īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – viens dabas parks, astoņi dabas liegumi un divi dabas pieminekļi, kā arī 12 dabas pieminekļi – dendroloģiskie stādījumi, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi.
- Novads pamatā ietilpst divos ainavu reģionos – Zemgales līdzenuma ainavu reģionā un Austrumzemgales ainavu reģionā.
- Novadam raksturīgs blīvs upju tīklojums, it īpaši novada dienvidrietumu daļā, kur plūst Lielupe ar tās satekām Mūsu un Mēmeli un daudzām kreisā krasta pietekām – Īslīci, Svīteni, Sesavu, Vircavu, Platoni, Svēti un citām.
- Bauskas novadā atrodami dolomīta, māla, smilts, smilts-grants, un kūdras derīgie izrakteņi.
- 2021. gada pirmajā ceturksnī Bauskas novada teritorijā kopumā bija reģistrēti 3411 aktīvi uzņēmumi. Lielākajā daļā jeb aptuveni 94% uzņēmumu nodarbināto skaits ir no 0-9. Lielākais uzņēmumu skaits darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē. Nozīmīgu vietu ieņem vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu remonts, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, būvniecība un pārstrādes rūpniecība.
- Bezdarba rādītāji Bauskas novadā ir 5,5%, līdzīgi kā vidēji Zemgales reģionā.

- No visām sociāli apdrošinātajām personām 92,3% jeb 21 514 personas 2020. gadā bija obligāti sociāli apdrošinātas – visu veidu darba ņēmēji un pašnodarbinātās personas, un to vidējā apdrošināšanas iemaksu alga 2020. gadā bija 878,69 EUR. Tā ir ar tendenci pieaugt.
- Aktīvi tiek īstenoti pasākumi un pārrobežu projekti tūrisma un uzņēmējdarbības attīstībai. Bezdarba samazināšanā pašvaldības un sociālie dienesti sadarbojas ar darba devējiem, Nodarbinātības valsts aģentūru, citām valsts institūcijām.
- Novadā darbojas daudz dažādu jomu NVO, veiksmīga sadarbība ar sadraudzības pašvaldībām kaimiņos un ārvalstīs.
- Informācija par pašvaldību tiek nodrošināta tīmekļvietnē <https://www.bauska.lv/> un sociālajos tīklos.

Stiprās puses

- Izdevīgs **ģeogrāfiskais novietojums** ar blīvu ceļu tīklu, tuvumu lieliem tirgiem (Rīga & Jelgava) un Lietuvai, ar *Via Baltica* savienojumu un ģeogrāfisku vidus punktu Baltijas mērogā, specializācija lauksaimniecībā, pārtikas preču pārstrādē, loģistikā un sasaistē ar IKT nozares risinājumiem.
- **Bauskas vecpilsēta** un tās unikālais plānojums, **trīs upes**, daudzveidīgais un koncentrētais **kultūrvēsturiskā tūrisma** piedāvājums. Īpašs un labi saglabāts kultūrvēsturiskais mantojums: pils.
- Daudzpusīgas, viegli sasniedzamas **izglītības iespējas** novadā kā pirmsskolas, tā vispārējās vidējās izglītības, profesionālās izglītības un daļēji arī augstākās izglītības līmenī.
- Daudzveidīgs, dažādām gaumēm un vecumiem piemērots **kultūras un sporta pasākumu** piedāvājums tiešā galvaspilsētas tuvumā.
- **Attīstīta infrastruktūra** – optimāls ceļu tīkls ar labu novada centra - Bauskas, sasniedzamību, galvaspilsētas Rīgas salīdzinošais tuvums, perspektīvā *Rail Baltic* būvniecība, atjaunota tiltu infrastruktūra.
- **Dabas resursi** – bagātīgi ūdens resursi, Zemgales līdzenumu ainaviskums, zivju nārstu vietas, ainaviskas pastaigu takas. Gleznainas dabas ainavas ar tālu skatu perspektīvu. Mūsas un Mēmeles satece, kur veidojas Lielupe, ar augstu simbolisku nozīmi un unikāla no piekļuves un apkārtnes objektu viedokļa. *Via Baltica* populārākais tūrisma maršruts Baltijā.

Vājās puses

- Nepietiekami laba ceļu, ielu seguma kvalitāte mobilitātes pilnvērtīgai nodrošināšanai, drošai satiksmei trūkst velobraucējiem piemērota infrastruktūra, kā arī ietves ciemos un pilsētās. Novada attīstības centri atrodas tālu viens no otra un ne vienmēr sasniedzami pa ceļu ar kvalitatīvu segumu.
- Nepietiekams finansējums novadā esošā kultūrvēsturiskā mantojuma atjaunošanai un izmantošanai tūrisma attīstībā.
- Nepietiekami attīstītas profesionālās izglītības un augstākās izglītības iespējas. Trūkst kvalitatīvs mūziklītas piedāvājums.
- Neatrisināti vides ilgtspējīgas attīstības jautājumi saistībā ar dažāda veida piesārņojumu novadā: invazīvās sugas, upju piesārņojums, transporta un izmešu radītais piesārņojums.
- Nepietiekami attīstīta Bauskas vecpilsēta kā potenciāls tūrisma objekts/uzņēmējdarbības vieta/pilsētas centrs.
- Ierobežots pašvaldības, valsts un ārējais finansējums novada infrastruktūras attīstībai.
- *Rail Baltica* dzelzceļa attīstība veido novada fragmentāciju.
- Bauskas novadā trūkst kvalitatīvu un jaunu dzīves vietu jeb mājokļa jaunajām ģimenēm.
- Nepietiekami sistemātiska pieeja kultūras pasākumu plānošanā, kultūrvēsturiskā mantojuma attīstībā un potenciāla izmantošanā.

Novada vērtības:

**Daba, vide, meži,
radošums, kultūra,
tūrisms, tradīcijas,
lauksaimniecība,
vēsture, labklājība,
izaugsme un
drošība.**

3. BAUSKAS NOVADA ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA, MĒRĶI UN PRIORITĀTES

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības redzējums sevī ietver novada vīziju, svarīgākās attīstības dimensijas, ilgtermiņa stratēģiskos mērķus un prioritātes. Katram stratēģiskajam mērķim atbilst viena vai vairākas prioritātes.

3.1. Vīzija

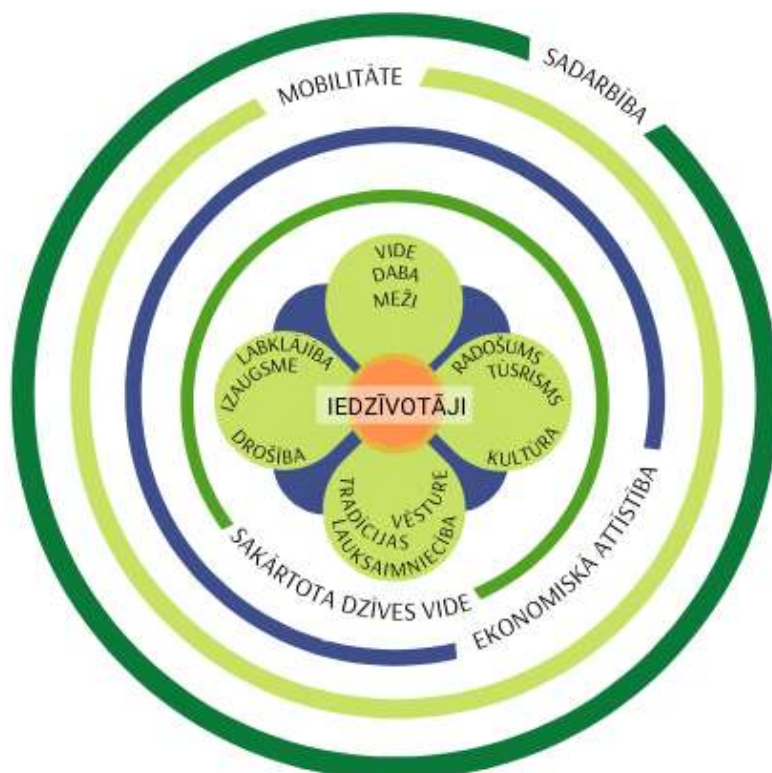
Bauskas novads ir bagāts novads Zemgales centrā, kurā cilvēki vēlas dzīvot, strādāt un veidot savu nākotni. Novadā ir pieejami kvalitatīvai dzīvei nepieciešamie pakalpojumi, t. sk. izglītība, kultūra, veselības aprūpe, tīra vide, sakārtota infrastruktūra. Bauskas novada kultūrvēsturiskais mantojums ir pievilcīgs vietējam un ārvalstu tūristam, publiskā ārtelpa veidota saskaņā ar cilvēka vajadzībām dzīvei, atpūtai un mobilitātei.

Novadā attīstās gan lieli, gan mazie uzņēmēji, ir darbavietas, uzlabojas novada pilsētu un apdzīvoto centru sasniedzamība. Novada attīstības vīzija ir vērsta uz esošo novada resursu efektīvu izmantošanu, kas palīdzēs novadu veidot par bagātu Latvijas teritoriju – bagātu ar ražojošiem lauksaimniecības un pārstrādes uzņēmumiem, bagātu ar zinošiem un ekonomiski aktīviem cilvēkiem, kuri izvēlas dzīvot un strādāt Bauskas novadā.

Bauskas novadā iedzīvotāji, pašvaldība un uzņēmēji sadarbojas. Novadā iedzīvotāji dzīvo labklājībā un jūtas droši.

Bauskas novads savas attīstības centrā ir izvirzījis iedzīvoju un nākotnē plāno attīstību četrās dimensijās:

- sakārtota dzīves vide;
- ekonomiskā attīstība;
- mobilitāte;
- sadarbība.

3.2. Stratēģiskie mērķi

Saskaņā ar novada vīziju un balstoties uz teritorijas priekšrocībām, Bauskas novads ir izvirzījis trīs ilgtermiņa stratēģiskos mērķus (SM):

SM 1 Veidot labvēlīgu un drošu vidi dzīvei un darbam

SM 2 Veicināt novada ekonomisko izaugsmi un cilvēkkapitāla attīstību

SM 3 Sadarboties un veidot efektīvu komunikāciju visos līmeņos

SM 1 Veidot labvēlīgu un drošu vidi dzīvei un darbam

Pašvaldība nodrošina kvalitatīvus un pieejamus pakalpojumus izglītības, kultūras, sociālās, veselības un saimnieciskajās jomās. Tiek nodrošināti iedzīvotāju vajadzībām atbilstoši pakalpojumi pilsētu un lauku teritorijās, veidojot vienmērīgi attīstītu pakalpojumiem nepieciešamo infrastruktūru visā novadā. Pašvaldība nodrošina kvalitatīvu dzīves vidi, attīstot komunālos pakalpojumus un publisko ārtelpu. Pašvaldība organizē ilgtspējīgu vides apsaimniekošanu, izmanto teritorijā esošās kultūras un dabas vērtības, kā arī veicina degradēto teritoriju sakārtošanu. Pašvaldība veido drošu vidi dzīvošanai un darbam.

SM 2 Veicināt novada ekonomisko izaugsmi un cilvēkkapitāla attīstību

Pašvaldība nodrošina atbalstu uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras attīstībai, veido industriālās teritorijas ekonomikas līdzsvarotai attīstībai novadā. Pašvaldība ievieš efektīvus pakalpojumus uzņēmēju vajadzībām. Pašvaldība sadarbībā ar uzņēmējiem rada labvēlīgus apstākļus investīciju piesaistei novadā. Pašvaldība rada apstākļus un vidi tūrisma attīstībai un nozares uzņēmumu sadarbībai, uzņēmēju eksportspējas un pievienotās vērtības attīstībai. Pašvaldība veic ieguldījumus cilvēkkapitāla attīstībā, veido darba tirgum atbilstošu mācību un dzīves vidi. Pašvaldība veicina mobilitātes attīstību, kā arī uzlabo attīstības centru sasniedzamību no jebkuras novada vietas.

SM 3 Sadarboties un veidot efektīvu komunikāciju visos līmeņos

Pašvaldība veicina sadarbību ar/starp nevalstiskajām organizācijām, interešu grupām, iesaistās kopienu veidošanā un aktīvi atbalsta iedzīvotāju iniciatīvas. Pašvaldība veido atvērtu, efektīvu un uz sadarbību vērstu pārvaldi visos līmeņos. Novadā tiek likts uzsvars uz cieņpilnu attieksmi pret visiem novada iedzīvotājiem un viesiem, jēgpilnu sadarbību visās jomās, kā arī aktīvu vietējo un starptautisko sadarbību. Tiek veidota un stiprināta novada identitāte.

3.3. Ilgtermiņa prioritātes

Nosakot Bauskas novada attīstības prioritātes, tika ņemtas vērā *Latvija 2030* noteiktā vīzija un prioritātes, kā arī telpiskās attīstības perspektīva un Zemgales plānošanas reģiona izvirzītās ilgtermiņa prioritātes.

Stratēģisko mērķu sasniegšanai Bauskas novads ir izvirzījis četras ilgtermiņa attīstības prioritātes:

IP 1 Kvalitatīva, droša un pieejama infrastruktūra un pakalpojumi
Ietvertās jomas: dzīves un darba telpas attīstība, iedzīvotāju izglītība un sociālā labklājība, iedzīvotāju veselība un radoša darbība.

IP 2 Ilgtspējīga un gudra vides apsaimniekošana
Ietvertās jomas: tīra, zaļa vide un videi draudzīga saimniekošana novadā.

IP 3 Dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte
Ietvertās jomas: augoša attīstības vide uzņēmējam, sasniedzams novads un mobils iedzīvotājs.

IP 4 Efektīva pārvalde un sadarbība
Pārvaldība un sadarbība visos līmeņos.

Stratēģiskie mērķi

Ilgtermiņa prioritātes

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija, 1. redakcija

4. ILGTERMIŅĀ SASNIEDZAMIE REZULTĀTI

Rādītājs	Bāzes indikators /gads	Nākotnes indikators 2034. gads	Attīstības virziens	Datu avots
SM 1 Veidot labvēlīgu un drošu vidi dzīvei un darbam				
Iedzīvotāju skaits	41 748/2020	40 000	Būtiski nesamazinās	CSP
ES fondu piesaistītie līdzekļi uz 1000 iedz. (EUR)	602 796/2019 (bij.Bauskas nov.) 501 356/2019 (bij. Iecavas nov.) 1 145 030/2019 (bij. Rundāles nov.) 569 603/2019 (bij.Vecumnieku nov.)	300 000 EUR/gadā	Samazinās	Pašvaldības dati, RAIM
Pašvaldību ielu garums ar melno segumu	55,7 %	80 %	Pieaug	Pašvaldības dati
Pašvaldību autoceļu garums ar melno segumu	6,5%	20%	Palielinās	Pašvaldības dati
Renovētās dzīvojamās un sabiedriskās ēkas	10%	50%	Pieaug	Pašvaldības dati
Pašvaldības pakalpojumu kvalitāte (pozitīvs vērtējums)	57.6%	80%	Pieaug	Pašvaldības dati, aptauja
Teritorijas attīstības indekss 2020. gadā	-0,207 (bij.Bauskas nov.) 0,172 (bij. Iecavas nov.) -0,369/2019 (bij. Rundāles nov.) -0,277 (bij.Vecumnieku nov.)	Precizējams	Pieaug	VRAA
VPVKAC sniegtie pakalpojumi	4072	20 000	Pieaug	VRAA, pašvaldība
SM 2 Veicināt novada ekonomisko izaugsmi un cilvēkkapitāla attīstību				
Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits	3411	3900	Pieaug	CSP
Bezdarba līmenis (%)	5,7 %	4 %	Samazinās	CSP
Tirgus sektora ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits uz 1000	67/2019 (bij.Bauskas nov.) 60/2019 (bij. Iecavas nov.) 76/2019 (bij. Rundāles nov.) 63/2019 (bij.Vecumnieku nov.)	76	Pieaug	CSP
Vidējā apdrošināšanas iemaksu alga (EUR)	848/2020	1600	Pieaug	VSAA
Ārvalstu tiešo investīciju ieguldījumu kopsumma uz 1000 iedzīvotājiem (EUR)	278 957 EUR/2018 26 832/2019	200 000 EUR/gadā	Pieaug	RAIM
Pašvaldības budžeta	64 496 162	80 000 000	Pieaug	Pašvaldības

Rādītājs	Bāzes indikators /gads	Nākotnes indikators 2034. gads	Attīstības virziens	Datu avots
ieņēmumi				dati
Dabiskais pieaugums	-98/2020 (bij.Bauskas nov.) -24/2020 (bij. Iecavas nov.) -22/2020 (bij. Rundāles nov.) -53/2020 (bij.Vecumnieku nov.)	-20	Palielinās	CSP
Migrācijas saldo	-189/2020 (bij.Bauskas nov.) 0/2020 (bij. Iecavas nov.) -55/2020 (bij. Rundāles nov.) 0/2020 (bij.Vecumnieku nov.)	0	Pozitīvs	CSP
Izglītojamo skaits izglītības iestādēs	5978	6000	Saglabājas	Pašvaldības dati
Apkalpoto tūristu skaits (TIC)	5000	15 000	Pieaug	Pašvaldības dati
SM 3 Sadarboties un veidot efektīvu komunikāciju visos līmeņos				
Amatiermākslas kolektīvu skaits	120	180	Pieaug	Pašvaldības dati
NVO skaits	376	400	Pieaug	Lursoft
Kopienu un iedzīvotāju iniciatīvu skaits novadā	3	6		

5. EKONOMIKAS SPECIALIZĀCIJA

Latvijas ekonomikas konkurētspējas priekšrocības balstās uz tehnoloģiskiem faktoriem, ražošanas efektivitātes uzlabošanu un inovācijām, mazākā mērā uz lētu darbaspēku un zemām resursu cenām.

No tautsaimniecības pamatnozarēm straujāka attīstība ir sagaidāma informācijas un komunikācijas pakalpojumiem. Tas ir saistīts ar aizvien pieaugošo pieprasījumu pēc ražošanas un pakalpojumu procesu digitalizācijas, kā arī globālajām IKT nozares attīstības tendencēm. Uz iekšējo pieprasījumu orientēto nozaru – tirdzniecība un citi komercpakalpojumi – attīstība būs cieši saistīta ar privātā patēriņa dinamiku un pārējo tautsaimniecības nozaru radīto pieprasījumu. Lēnāks kāpums vidējā termiņā sagaidāms enerģētikas un ieguves rūpniecības nozarēs. Transporta uz uzglabāšanas nozarē vidējā termiņā izaugsme būs mērena, ko noteiks gan Covid-19 radītā ietekme, gan nepieciešamība meklēt jaunus kravu veidus un piegādes ceļus, lai aizstātu naftas produktu un akmeņogļu kravu apjomus.

Ekonomiskajā specializācijā noteikto nozaru attīstība ilgtermiņā vērsta uz efektīvu un ilgtspējīgu vietējo resursu izmantošanu, kā arī pievienotās vērtības radīšanu un konkurētspējas palielināšanu lauksaimniecībā, pārtikas ražošanā un citās nozarēs. Ekonomiskā specializācija veicina ilgtermiņa attīstības prioritāšu īstenošanu, īpaši sekmējot ilgtermiņa prioritātes – **dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte** ieviešanu.

Bauskas novadam ir izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums, novada administratīvais centrs – Bauska, kas atrodas 67 km attālumā no Rīgas, 62 km no Jelgavas, 19 km no Latvijas–Lietuvas robežas. Novadu šķērso starptautiskās transporta maģistrāles E67 posms – valsts galvenais autoceļš A7, kā arī reģiona nozīmes ceļi P103 (Bauska–Dobele) un P87 (Bauska–Aizkraukle). Projekts, kas būtiski ietekmēs Bauskas novada attīstību, ir Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnijas *Rail Baltica* izbūve. Tā ietvaros Bauskas novadā tiek plānotas divas reģionālās stacijas – mobilitātes punkti Bauskā un Iecavā. Novada ģeogrāfiskais stāvoklis un pieejamie resursi ir būtisks priekšnoteikums lauksaimniecības, tūrisma un loģistikas, kā arī citu saistīto nozaru attīstībai Bauskas novadā. Perspektīvā Bauska novads varētu būt viens no lielākajiem centriem Baltijā.

Balstoties uz nozaru attīstības tendencēm, novadā esošajiem resursiem un uzņēmējdarbības nozaru iestrādņēm, ekonomikas profils aptver vairākus specializācijas virzienus:

Bioekonomika ir tautsaimniecības daļa, kas balstās uz bioresursu izmantošanu, lai saražotu pārtiku un barību, enerģiju, preces un pakalpojumus. Bioekonomika ietver sevī gan bioresursu primāru ražošanu, gan to pārstrādi, ražojot pārtiku, barību, enerģiju un citas preces, gan bioresursos balstītus pakalpojumus. Bauskas novads perspektīvā saredz attīstību gan bioloģiskās, gan tradicionālās lauksaimniecības nozarēs. Īpaši attīstāmās nozares: **lauksaimniecība, lauksaimniecības produktu pārstrāde un pārtikas ražošana.**

Tūrisms jeb jebkurš tūrisma veids un forma, kas tiek attīstīta un īstenota ilglaicīgi un līdzsvarota ar attiecīgo dabas, kultūras un sociālo vidi. Koncentrācija uz **kultūrvēsturisko mantojumu, dabas tūrismu un pasākumu tūrismu.**

IKT nozare jeb informācijas un komunikācijas tehnoloģijas zināšanu, metožu, paņēmieni un tehniskā aprīkojuma kopums, kas ar datoru un sakaru līdzekļu starpniecību nodrošina jebkuras informācijas iegūšanu, glabāšanu un izplatīšanu. **Elektronisko un elektronisko** iekārtu ražošana, kas balstīta uz novadā esošajiem resursiem.

Atjaunojamo energoresursu ražošana jeb konkurētspējīgu videi nekaitīgas enerģijas ražošanas nozares attīstība ar augstu pievienoto vērtību.

Transporta un loģistikas nozare jeb preču un kravas pārvadājumi un ar to saistītie pakalpojumi.

Mežistrāde un kokrūpniecība jeb meža zemes apsaimniekošana pilnā meža audzēšanas ciklā, meža produkcijas sagatavošana un tirdzniecība, mežsaimniecības un mežizstrādes, koksnes, koka izstrādājumu ražošanas un mēbeļu ražošanas apakšnozares.

Derīgo izrakteņu ilgtspējīga izmantošana saistīta ar resursu efektīvu izmantošanu, to aizstāšanu ar atjaunīgajiem resursiem un ietekmes uz vidi minimizēšanu resursu ieguves vietā, tās rekultivāciju un tai sekojošu izmantošanu sabiedrības vai dabas vajadzībām. Kūdra, grants un dolomīta ieguve.

Lai veicinātu straujāku specializācijas virzienu izaugsmi un specializācijas nozaru konkurētspējas palielināšanos, Bauskas novadā nākotnē svarīgi ieguldīt uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamajā infrastruktūrā, kā arī pasākumos darba spēka pieejamības un cilvēkkapitāla attīstībā un investīciju piesaistē. Visu nozaru veiksmīgai attīstībai jāveic ieguldījumi atjaunojamās enerģijas resursu izmantošanā, IKT infrastruktūrā, pakalpojumu digitalizācijā un mobilitātes uzlabošanā.

Bauskas novada veiksmes faktors būs spēcīgi novada attīstības centri un apkārtējās lauku teritorijas, kā arī novadā esošie uzņēmēji, kas perspektīvā var veidot vienotu, pastāvīgu un neatkarīgu ekosistēmu novadā. Veidojot sadarbības platformas un klasterus, Bauskas novads spēj radīt un nodrošināt nepieciešamos pakalpojumus, resursus un produktus uz vietas, tādējādi stiprinot vietējo ekonomiku un padarot to konkurētspējīgu starptautiskajos tirgos. Tūrisma jomā nepieciešams koncentrēties uz tūrisma infrastruktūras attīstību, tūrisma objektu attīstību un pieejamību, kā arī spēcīgu novada tūrisma piedāvājumu, lai arvien vairāk uzrunātu starptautisko tūrisma tirgu.

6. TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

Ilgospējīga attīstība – sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas integrēta un līdzsvarota attīstība, kas apmierina iedzīvotāju pašreizējās sociālās un ekonomiskās vajadzības un nodrošina vides prasību ievērošanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, neapdraudot nākamo paaudžu (vajadzību nodrošināšanas) iespējas.

Saskaņā ar Latvijā noteikto attīstības plānošanas dokumentu hierarhiju Bauskas novada telpiskās attīstības perspektīvas noteikšanā ir jāņem vērā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam (Latvija 2030) un Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.–2030. gadam noteiktie attīstības virzieni.

Latvija 2030 telpiskās attīstības mērķi ir:

- radīt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visiem iedzīvotājiem, neatkarīgi no dzīves vietas, sekmējot uzņēmējdarbību reģionos, attīstot kvalitatīvu transporta un komunikāciju infrastruktūru un publiskos pakalpojumus;
- stiprināt Latvijas un tās reģionu starptautisko konkurētspēju, palielinot Rīgas kā Ziemeļeiropas metropoles un citu valsts lielāko pilsētu starptautisko lomu;
- saglabāt Latvijas savdabību – daudzveidīgo dabas un kultūras mantojumu, tipiskās un unikālās ainavas.

Savukārt Zemgales plānošanas reģionā kā nozīmīgākie esošās telpiskās struktūras elementi ir:

- attīstības centri, īpaši – nacionālas un reģionālas nozīmes;
- transporta infrastruktūra;
- lauksaimniecības zemju areāli un mežu teritorijas;
- dabas, ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiskās teritorijas;
- pierobeža.

Bauskas novada telpiskās attīstības perspektīva konceptuāli atspoguļo vēlamo novada telpisko attīstību un teritorijas plānošanas trīs virzienus: (1) apdzīvojuma, pakalpojumu un attīstības centru telpisko plānojumu; (2) industriālo teritoriju attīstību; (3) lauku teritorijas attīstību.

Novietojums Latvijā

Bauskas novads atrodas Latvijas centrālajā daļā (2. attēls), tā centrs Bauskas pilsēta atrodas 67 km attālumā no Rīgas un 19 km attālumā no Latvijas – Lietuvas robežas, Mūsas un Mēmeles upju satekā, vietā, kur sākas Lielupe.

Bauskas novads, saskaņā ar 2020. gada 10. jūnijā pieņemto Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, ir izveidots, apvienojot četrus līdzšinējos novadus – Bauskas, Iecavas, Rundāles un Vecumnieku.

Novads atrodas Zemgales līdzenumā. Aptuveni pusi novada teritorijas aizņem lauksaimniecības zemes, bet ir būtiskas atšķirības starp novada rietumu un austrumu daļu, kur bijušajā Rundāles novadā 77% ir lauksaimniecības zemes, bet bijušajā Vecumnieku novadā 56% teritorijas klāj meži. Līdzenuma ainavu saposmo daudzās Lielupes baseina upes, nozīmīgākās no tām – Lielupe, Mēmele, Mūsa, Iecava un Misa, Nozīmīga ūdensšķirtne, kas ietekmē teritorijas attīstību, ir Mēmeles upe. Tā tek pa novada dienvidaustrumu robežu, ir arī Latvijas un Lietuvas valstu robeža un veido samērā nošķirtu teritoriju, vājinot pārrobežu sadarbību vietējā līmenī. Novadā ir piecas robežšķērsošanas vietas. Grenctāles un Skaistkalnes robežpunkti ir nozīmīgi tranzītam un tūrismam valsts līmenī.

2. attēls. Bauskas novada novietojums

Apdzīvojumus un attīstības centri

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam ir noteikts, ka pilsētām jāklūst par katra reģiona un visas valsts attīstības virzītājspēku, par galvenajiem ekonomiskās attīstības centriem.

Ņemot vērā apdzīvoto vietu lielumu, pakalpojumu klāstu, attīstības potenciālu, apkalpes teritoriju un atrašanos, *Latvija 2030* ir noteikts attīstības centru dalījums starptautiskas, nacionālas, reģionālas un novada nozīmes attīstības centros.

Attīstības centri veido vienotu funkcionālo tīklu. Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri ir Zemgales ekonomiskie centri un attīstības virzītājspēki ar attīstītu ražošanu, pievilcīgu pilsētvidi un kvalitatīviem pakalpojumiem. Cilvēki no Zemgales lauku teritorijām labprāt izvēlas meklēt darbu un izglītības iespējas reģiona lielākajās pilsētās. Pagastu centri un lielākās lauku apdzīvotās vietas veido novada nozīmes attīstības centrus, kas ir būtiski pakalpojumu pieejamībai.

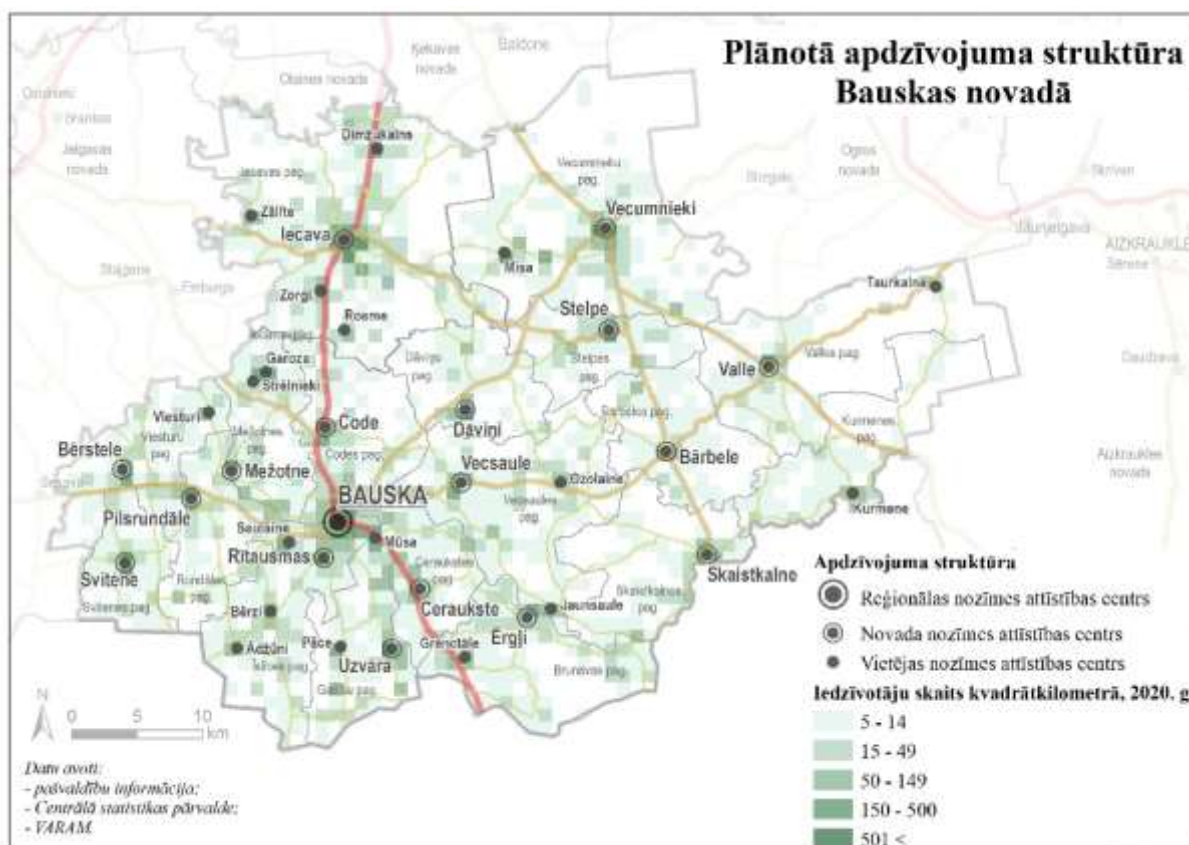
Lai iedzīvotājiem nodrošinātu līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus neatkarīgi no dzīves vietas un nostiprinātu valsts policentrisku apdzīvojamu struktūru, ir nepieciešama:

- **attīstības centru potenciāla un konkurētspējas paaugstināšana**, veidojot pievilcīgu pilsētvidi iedzīvotājiem un investoriem;

- **pilsētu un lauku teritoriju savstarpējā sadarbība un mijiedarbība** darbavietu nodrošināšanā un pakalpojumu sniegšanā;
- **apdzīvoto vietu funkcionālā tīklojuma izveidošana**, attīstībai nepieciešamo kritiskā masu radot savienojot gan dažādu teritoriju (pilsētu, lauku), gan dažādu nozaru resursus ar transporta un informācijas tehnoloģiju infrastruktūru.

Bauskas novada teritorijai raksturīga samērā vienmērīga apdzīvojuma struktūra un apdzīvoto vietu izvietojums (3. attēls), izņemot bijušo Iecavas novadu, kas ir izteikti monocentrisks, ar Iecavas pilsētu kā spēcīgu centru, kurā koncentrējas vairāk nekā puse bijušā novada iedzīvotāju.

3. attēls. Apdzīvojuma struktūra, attīstības centri un administratīvais iedalījums Bauskas novadā.

Bauskas novadā lielākā iedzīvotāju koncentrēšanās ir Bauskas pilsētā un ap to, kā arī izteikti blīvāks apdzīvojums vērojams teritorijās ap autoceļu A7 Rīga–Bauska–Lietuvas robeža (Grenctāle). Savukārt visretāk apdzīvota ir Bauskas novada austrumu daļa – Valles, Bārbeles un Kurmenes pagasti, kā arī Bauskas novada Dāviņu pagasts. Šīm teritorijām raksturīgi blīvi mežu masīvi. Kurmenes pagasta apdzīvojumu ietekmē izvietojums pie Lietuvas robežas, kur abas valstis šķir dabīgā robežšķirtne – Mēmeles upe, savukārt Brunavas pagasta apdzīvojumu – Mūsas un Mēmeles upes.

Līdzīgi kā lielā daļā Latvijas novadu, iedzīvotāju skaits arī Bauskas novada teritorijā ik gadu samazinās. Prognozējams, ka desmit gadu laikā no 2020. gada līdz 2030. gadam gan novados, gan pilsētās tas samazināsies vidēji par 12-15%. Iedzīvotāju skaita izmaiņas galvenokārt ietekmē dabiskā kustība, migrācijas saldo pēdējo piecu gadu laikā bijis negatīvs. Atsevišķās apdzīvotās vietās šie rādītāji ir ar pozitīvu tendenci, un liela uzmanība jāpievērš pievilcīgas dzīves vides radīšanai un vietu attīstībai, veicinot iedzīvotāju migrāciju no citiem Latvijas novadiem un remigrantu atgriešanos.

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015. –2030. gadam (ZPR IAS) ir noteikti nacionālas, reģionālas un novada nozīmes attīstības centri Zemgalē, bet vietējas nozīmes attīstības centrus pašvaldības nosaka savos dokumentos. Bauskas novadā nav nacionālas nozīmes attīstības centru.

Bauska ir reģionālas nozīmes attīstības centrs, bet Iecava – novada nozīmes attīstības centrs. Izvērtējot ZPR IAS noteiktos novadu centrus, bijušo novadu IAS noteiktos attīstības centrus un tajos esošo un plānoto pakalpojumu pieejamību, bijušo novadu teritorijas plānojumus, ir pārskatīts novada un vietējas nozīmes attīstības centru statuss (1. tabula).

Reģionālas nozīmes attīstības centri ir pilsētas, kas ir nozīmīgi reģiona kultūras un/vai ražošanas centri ar attīstītu sociālo infrastruktūru un daudzveidīgiem pakalpojumiem. Šo pilsētu potenciāls pārsniedz pārējo pilsētu potenciālu. Ir notikusi Bauskas pilsētas saplūšana ar piegulošajiem ciemiem un izveidojusies jauna Bauskas aglomerācija. Bauskas pilsēta turpina paplašināties, pieaug tās kā reģionālas nozīmes attīstības centra loma, nozīmīgums un ietekme.

Vadlīnijas turpmākai apdzīvājuma plānošanai

Bauskai kā reģionālas nozīmes attīstības centram sekmīgai attīstībai ir jāizmanto tās izaugsmes priekšrocības, jāveicina specializācijas un unikālu kompetenču attīstība, vienlaikus paaugstinot cilvēkresursu, institucionālo un infrastruktūras kapacitāti. Nākotnē reģionālās nozīmes attīstības centriem jāturpina specializēties, attīstot savstarpēji papildinošu sadarbību, tādējādi sasniedzot nacionālas nozīmes attīstības centriem līdzvērtīgu cilvēkresursu un ekonomiskās aktivitātes pievilksanas spēku. Reģionālas nozīmes attīstības centros izaugsme jāvirza uz pievilcīgas un kvalitatīvas dzīves vides veidošanu, sekmējot darbavietu un plaša un daudzveidīga pakalpojumu klāsta nodrošināšanu pilsētu un apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem.

Pilsētvides kvalitātes paaugstināšana nodrošinās estētiski un funkcionāli piemērotu un drošu dzīves telpu iedzīvotājiem, radīs priekšnosacījumus investīciju piesaistei, uzņēmējdarbības attīstībai un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai. Ir jāpanāk pilsētas teritorijas sabalansēta attīstība, tostarp atjaunojot degradētās teritorijas. Jāveic pasākumi pilsētas telpiskās un vizuālās identitātes saglabāšanai un attīstībai (pilsētas centrālās daļas sakārtošana), laikmetīgas kultūrtelpas attīstībai, publiskās infrastruktūras sakārtošanai, pilsētas zaļo zonu un publiskās telpas uzturēšanai, mobilitātes sekmēšanai ar piepilsētu, citām pilsētām un Lietuvas Republiku. Pilsētai ir jāspecializējas, izmantojot savas unikālās īpatnības, stiprinot savu īpašo lomu un identitāti.

Bauskas pilsētas vēlamie attīstības mērķi ir palielināt pakalpojumu kvalitāti iedzīvotājiem un uzņēmējiem, uzlabot sasniedzamību, kā arī izveidot kvalitatīvu dzīves un darba vidi. Mērķu sasniegšanai nepieciešams:

- turpināt Bauskas aglomerācijas attīstību un, nostiprinot savas pozīcijas Zemgalē;
- attīstīt Bauskas pilsētas vēsturisko centru un iekļaut to uzņēmējdarbības un tūrisma aprītē;
- attīstīt ražošanas un loģistikas telpu (industriālo teritoriju);
- veicināt Bauskas kā mobilitātes punkta attīstību pie *Via Baltica* autoceļa un *Rail Baltica* dzelzceļa, attīstot mikromobilitātes iespējas;
- izbūvēt Bauskas apvedceļu;
- attīstīt dzīvojamo telpu.

Lai novērstu turpmāko Bauskas pilsētas vēsturiskā centra bojāeju, atjaunotu ekonomisko aktivitāti un apdzīvotību, kā arī līdzsvarotu pilsētas attīstību kopumā, nepieciešams izstrādāt Bauskas pilsētas telpiskās attīstības plānu, ietverot Bauskas pilsētas vēsturiskā centra reģenerācijas plānu.

Bauskas novada teritorijā esošie novada nozīmes attīstības centri ir noteikti ZPR IAS, tomēr izvērtējot un salīdzinot novada teritorijā esošās apdzīvotās vietas, tajās pieejamos pakalpojumus un attīstības potenciālu, novada nozīmes attīstības centru statuss tiek noteikts arī Stelpei, Bārbelei, Skaistkalnei, Vallei, Svitenei un Bērstelei (1. tabula).

1. tabula
Bauskas novada attīstības centri un
administratīvi teritoriālais iedalījums (avots – ZPR, ATAVL, pašvaldības)

Reģionālas nozīmes attīstības centrs	Pagasti	Novada nozīmes attīstības centri	Vietējas nozīmes attīstības centri	Citi ciemi (statuss un robežas precizējami teritorijas plānojumā)
Bauska	Brunavas	Ērgļi	Grenctāle	Brunava, Budberga
	Ceraukstes	Ceraukste	Mūsa	-
	Codes	Code		Dāliņi, Guntas
	Dāviņu	Dāviņi		Lambārte
	Gailišu	Uzvara	Pāce	Pamūša, Mūsa, Pīrāgi, Brunavišķi,
	Īslīces	Rītausmas	Bērzi, Adžūni	Pastališķi
	Mežotnes	Mežotne	Garozā, Strēlnieks	Jumprava, Ceplis, Glāznieki
	Vecsaules	Vecsaule	Ozolaine, Jaunsaule	Likverteni, Kūdra, Zvaigzne
	Iecavas	Iecava	Dimzūkals, Rosme, Zālīte, Zorģi	Audrupi, Dzelzāmurs, Dzimtmsa
	Rundāles	Pilsrundāle	Saulaine	Jāņukrogs, Lepšas, Mazbērstele, Priedītes, Punslavas, Švirkale, Vecrundāle, Ziedoņi
	Svitenes	Svitene		Tīrumi
	Viesturu	Bērstele	Viesturi	Vairogi
	Vecumnieku	Vecumnieki	Misa	Beibeži
	Stelpes	Stelpe		Nīzere
	Bārbeles	Bārbele		Gaisma
	Skaistkalnes	Skaistkalne		Putni, Mēmele
Valles	Valle	Taurkalne		
Kurmenes		Kurmene		

Iecavas pilsētas loma Bauskas novadā un arī Zemgales reģionā turpmāk tiks stiprināta, attīstot:

- pilsētas centru kā vizuāli izteiksmīgu, daudzveidīgu pakalpojumu sniegšanas vietu;
- Iecavas industriālo zonu;
- nozīmīgāko pakalpojumu sniegšanas, informācijas iegūšanas un atpūtas vietu pirms Rīgas pie *Via Baltica* autoceļa un *Rail Baltica* dzelzceļa;
- pilsētu kā mobilitātes punktu, pilnveidojot autoceļus, veloceļus un attīstot ērtu, iedzīvotāju vajadzībām pakārtotu sabiedrisko transportu starp Iecavu un novada centru, pārējām novada apdzīvotajām vietām, kaimiņu pašvaldībām, Rīgu un Lietuvu.

Pagastu centriem ir jāpilda **novadu nozīmes attīstības centru** loma, sniedzot apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem pakalpojumus un nodrošinot darbavietas. Novadu nozīmes attīstības centriem ir jāiekļaujas kopējā attīstības centru funkcionālajā tīklā, tāpēc novadu nozīmes attīstības centros ir jākoncentrē pakalpojumi, kas nodrošina pievilcīgu dzīves vidi un priekšnoteikumus ekonomikas attīstībai.

Novada nozīmes attīstības centros ir vai tiek attīstīti šādi pakalpojumi (pieļaujamas atkāpes):

- pirmsskolas izglītības iestāde vai pirmsskolas grupas pie skolām;
- skola;
- primārā veselības aprūpe (ģimenes ārstu prakse);
- pasta pakalpojumi;
- bibliotēka;
- kultūras centrs/nams/tautas nams;
- veikals;
- sporta infrastruktūra;
- baznīca;
- uzņēmējdarbība;
- u.c.

Turpmākai novadu nozīmes attīstības centru sekmīgai attīstībai ir nepieciešams nodrošināt visa veida infrastruktūras attīstību un tās kvalitātes uzlabošanu, pamata (izglītības, veselības, sociālo u.c.) pakalpojumu un kvalitatīvu mājokļu pieejamību, kultūras un brīvā laika pavadīšanas iespējas, kā arī uzņēmējdarbības aktivitāti, radot darba iespējas iedzīvotājiem, tostarp attīstības centram pieguļošajās lauku teritorijās.

Vietējas nozīmes attīstības centros ir vai tiks nodrošināti un attīstīti šādi pakalpojumi (ar atkāpēm, vai daļa no šiem), tiem ir būtiska nozīme vietējo kopienu attīstībā, aktīvas sabiedriskās dzīves nodrošināšanā, iedzīvotāju piesaistē lauku videi:

- bibliotēka;
- pagasta pārvalde;
- bāriņtiesa;
- primārā veselības aprūpe;
- kāda no izglītības iestādēm (PII, profesionālā, speciālā);
- kultūras iestādes;
- interneta pieejas punkts;
- sportošanas iespējas;
- veikals;
- u.c.

Ciema statusu var piešķirt tādai novada teritorijas daļai, kurā ir vai tiek plānota koncentrēta apbūve, pastāvīgi dzīvo cilvēki un ir izveidota attiecīga infrastruktūra. Ciema statusu piešķir vai atceļ novada dome, pamatojoties uz pašvaldības teritorijas plānojumu, kurā ir noteikta ciema robeža un pamatota ciema izveides nepieciešamība. Bauskas novadā, izstrādājot jaunu novada teritorijas plānojumu, būs nepieciešams pēc vienotiem kritērijiem pārskatīt ciemu statusu un robežas visā novada teritorijā.

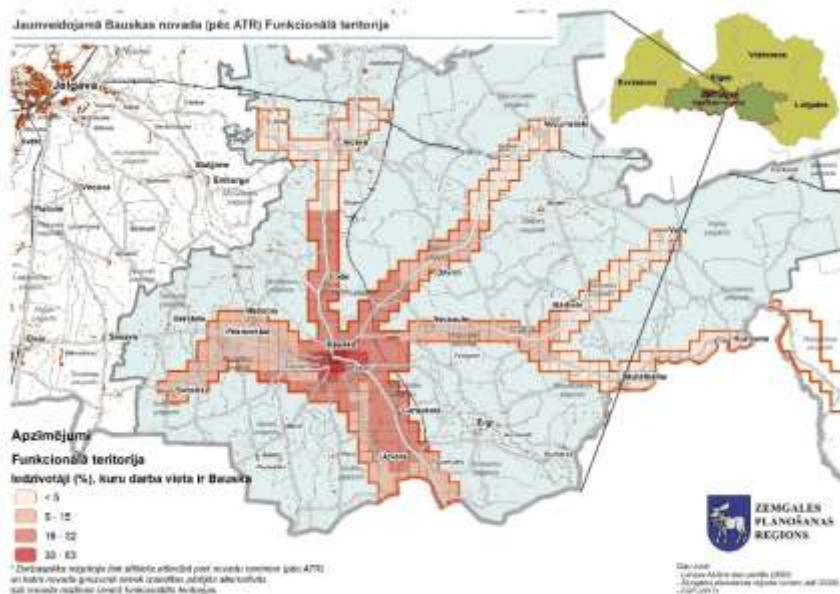
Bauskas novada lauku teritoriju apdzīvojuma struktūra paredz **esošās apdzīvojuma struktūras saglabāšanu**:

- nosakot koncentrētas apbūves ciemus (augstāks labiekārtojuma un dzīves kvalitātes līmenis);
- respektējot ciemus – vēsturiskās viensētu grupas un apdzīvotās vietas, kas attīstījušās pie saimnieciskiem objektiem;
- elastīgi regulējot apbūvi un zemes izmantošanu – pārējā novada lauku teritorijā veicināma apdzīvojuma attīstība viensētās un lauku saimniecībās.

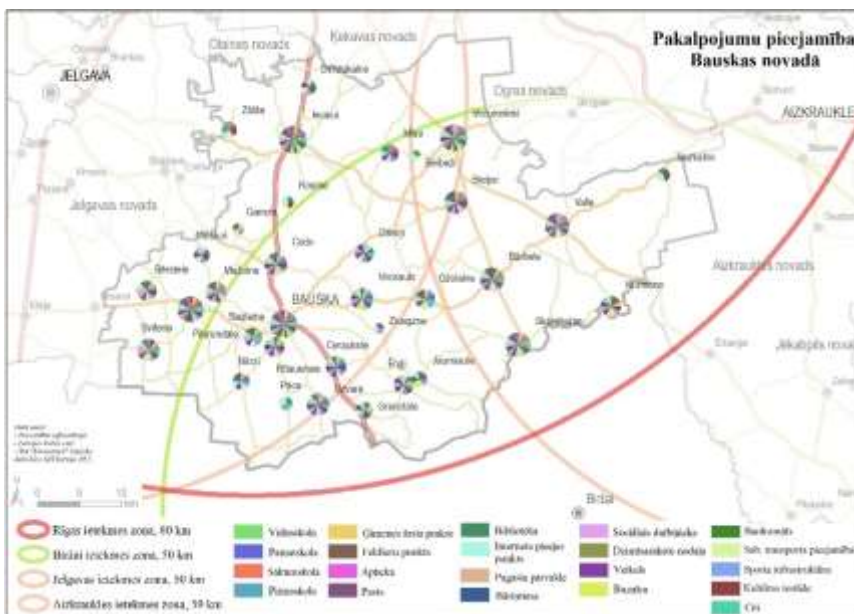

Pakalpojumu funkcionālās teritorijas un ietekmes zonas

Bauskas novada pakalpojumu funkcionālās teritorijas un ietekmes zonas ietekmē galvaspilsētas Rīgas ērtā sasniedzamība, novada atrašanās Latvijas vidienē un pierobežas telpa ar Lietuvas Republiku, kā arī Bauskas pilsētas funkcionālā teritorija, kuru veido gan sasniedzamība 40 minūtēs, gan ikdienas darbaspēka migrācija (4. attēls) uz novada centru (vairāk kā 5-15% iedzīvotāju ik dienu dodas strādāt uz Bauskas pilsētu) un pakalpojumu pieejamība. Pēc pakalpojumu pieejamības un sasniedzamības (4. attēls) Bauskas novads atrodas Rīgas ietekmes zonā (ap 80 km rādiusā no Rīgas) – gandrīz puse novada iedzīvotāju dodas strādāt uz Rīgu. Novads atrodas arī Jelgavas, Aizkraukles un Lietuvas pilsētu Pasvales un Biržu ietekmes zonās (ap 50 km rādiusā ap tām). Novada iedzīvotāji uz tām dodas gan strādāt, gan atpūsties, izmanto dažādus pakalpojumus (veselības, kultūras, sporta, iepirkšanās centrus u.c.). Arī atsevišķi novadu nozīmes centri – Iecava, Vecumnieki, Pilsrundāle, Skaistkalne, Valle – ap sevi veido lokālas funkcionālās teritorijas (5. attēls).

4. attēls. Bauskas pilsētas funkcionālās teritorijas un ietekmes zonas.

5. attēls. Bauskas novada pakalpojumu funkcionālās ietekmes zonas.

Pilsētas un lielākās apdzīvotās vietas rada ekonomisko, sociālo, politisko ietekmi uz pietiekoši lielu telpu pāri pilsētu administratīvajām robežām. Ap pilsētām veidojas tiešās ietekmes areāli, kuru teritorija atkarīga no pilsētas lieluma, sasniedzamības, specializācijas, dabiskajiem šķēršļiem (ūdensobjekti, purvi, mežu un lauksaimniecībā izmantojamo zemju masīvi) un citiem rādītājiem, bet galvenā nozīme ir iedzīvotāju mobilitātei.

Arī pašu pilsētu un lielāko apdzīvoto vietu attīstība ir saistīta ar apkārtējo lauku teritoriju vitalitāti, kas veido ne tikai lielāku darbaspēka apjomu, bet arī nodrošina lielāku publisko un komercpakalpojumu pieprasījumu un tirgu. Pilsētu un lauku teritoriju saistība ir būtiska arī kā saimnieciski teritoriālo klasteru veidošanās faktors pārtikas, mežsaimniecības, tūrisma un citos sektoros. Pilsētu lomu atšķirības rada plašu teritoriju attīstības spektru, veidojot dažādu pilsētu un lauku mijiedarbības areālus.

Pilsētu un lauku mijiedarbība un sadarbība sniedz iedzīvotājiem plašākas iespējas un dažādu kvalitatīvas vides pieejamību neatkarīgi no dzīves vietas. Izmantojot katras teritorijas īpašās priekšrocības un kopīgi risinot problēmas, palielināsies gan pilsētu, gan lauku teritoriju attīstības iespējas.

Vadlīnijas pakalpojumu un funkcionālās ietekmes zonu attīstībai

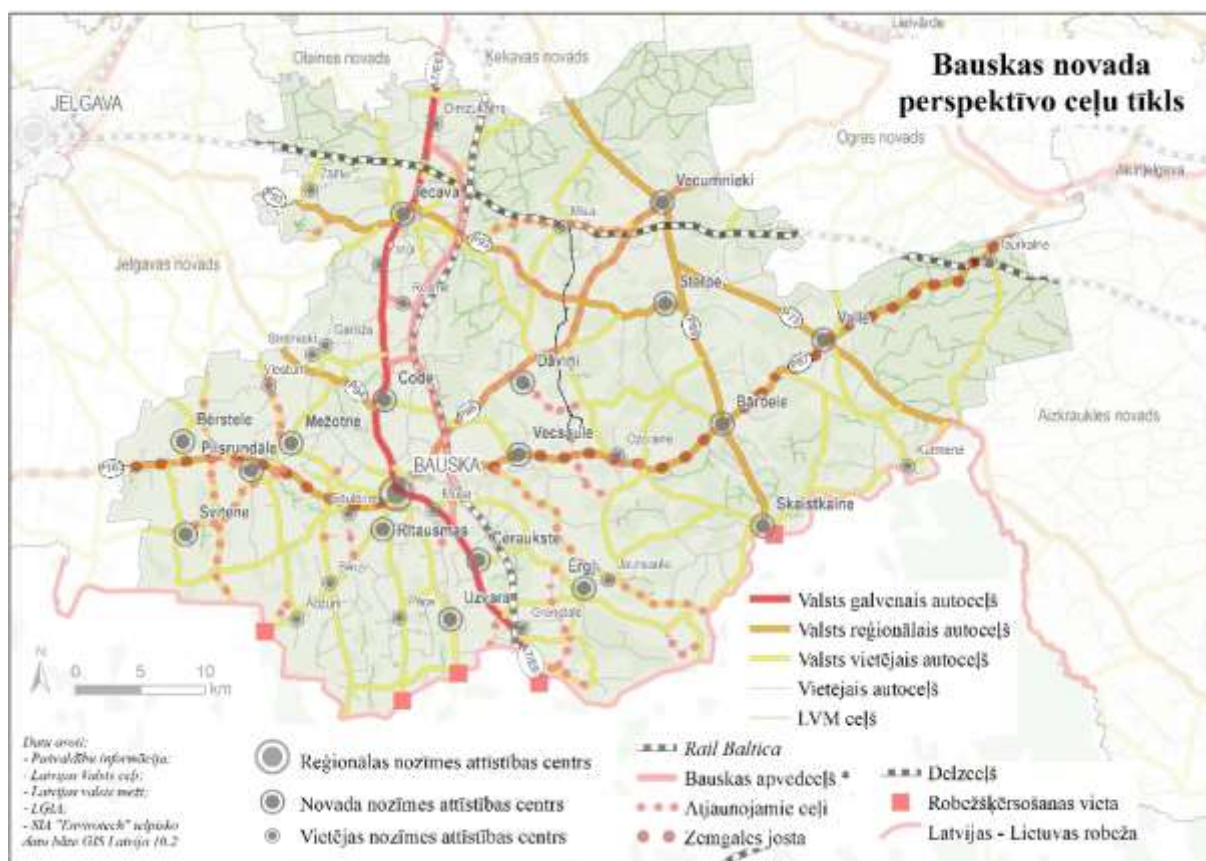
Novadam ir jāveicina **lauku un pilsētu mijiedarbība**, sekmējot:

- mobilitātes iespējas, t.sk. nodrošinot attīstības centru sasniedzamību lauku iedzīvotājiem, kā arī radot iespējas lauksaimniecības un mežsaimniecības produkcijas realizācijai;
- darbaspēka un zināšanu plūsmu, sekmējot zināšanu pārnesi;
- kapitāla plūsmu, dažādojot lauku teritoriju ekonomiku, tradicionālās lauksaimniecības nozares papildinot ar jaunu un inovatīvu produktu ražošanu;
- tūrisma plūsmu, novirzot tās no pilsētām uz lauku teritorijām.

Lai arī šobrīd pierobežā tiek izmantotas Lietuvas tirgus sniegtās iespējas, būtu vēlama tirgus attīstība abos virzienos. Arvien intensīvāka iedzīvotāju pārvietošanās starp valstīm radīs gan jaunas iespējas, gan arī draudus. Būtiski ir Latvijas uzņēmējiem labvēlīgi konkurences apstākļi gan preču, gan arī pakalpojumu realizācijai, jo šobrīd esošā ekonomiskā situācija ir labvēlīgāka Lietuvas uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem. Covid-19 pandēmijas radītie ierobežojumi ir mainījuši iedzīvotāju paradumus, tāpēc liela nozīme būs klātienē tirgus un tūrisma plūsmas atjaunošanai un piedāvājuma pilnveidošanai.

Galvenie transporta koridori un infrastruktūra

Transporta infrastruktūra ir galvenais priekšnoteikums jebkuras teritorijas sasniedzamībai un ekonomiskai attīstībai. Bauskas novada transporta infrastruktūru veido valsts galvenie, reģionālie un vietējie autoceļi, pašvaldības autoceļi, dzelzceļš un ūdens ceļi (6. attēls).

6.attēls. Bauskas novada esošais un perspektīvais ceļu tīkls un satiksmes infrastruktūra.

Vadlīnijas transporta un mobilitātes attīstībai un plānošanai

Galvenā transporta maģistrāle ir valsts galvenais autoceļš A7 Rīga–Bauska–Lietuvas robeža (Grenctāle). Autoceļš A7 ir Eiropas autoceļa E67 posms – šis autoceļš posmā starp Tallinu un Varšavu tiek dēvēts arī par *Via Baltica* un ir autotransporta koridors, kas šķērso vairākas Austrumeiropas valstis. Ņemot vērā, ka autoceļš A7 šķērso Bauskas un Iecavas pilsētas, svarīga ir apvedceļu ap tām plānošana un būvniecība, lai novirzītu tranzīta plūsmu ārpus Bauskas pilsētas vēsturiskā centra un Iecavas pilsētas, uzlabotu vides kvalitāti un iedzīvotāju drošību. Novadu šķērso deviņi valsts reģionālie autoceļi, un ir blīvs pašvaldības autoceļu tīkls, kura uzlabošana un attīstība būs ļoti svarīga gan Zemgales reģiona, gan Bauskas novada attīstībai.

Esošais **ceļu tīkls** nodrošina nepieciešamās saites starp ciemiem un novada attīstības centriem, kā arī Bausku un Rīgu. Jaunu pašvaldības ceļu ierīkošana novada teritorijā nav nepieciešama, taču tāpat kā visā valstī kopumā, arī Bauskas novadā nepieciešami autoceļu pārbūves un sakārtošanas darbi. Gan valsts, gan pašvaldības ceļu stāvoklis ir apmierinošs, taču daudzviet ciemus savienojšie ceļi ir neapmierinošā stāvoklī, un nepieciešama to

pārbūve un uzlabošana, seguma maiņa, apstrāde ar pretputēšanas materiāliem apdzīvotās vietās.

Bauskas novada ziemeļu daļu šķērso **dzelzceļa līnija Zilupe–Rēzekne 2–Krustpils–Jelgava–Tukums 2–Ventspils**. Novada teritorijā atrodas 4 dzelzceļa stacijas – “Iecava”, “Zālite”, “Misa”, “Vecumnieki” un divi pieturas punkti. 2000. gadā līnijā tika slēgta pasažieru vilcienu satiksme, pašlaik līnija tiek izmantota kravas vilcienu satiksmei. No Misas stacijas atzarojas kūdras ieguvei izbūvētā šaursliežu dzelzceļa līnija uz dienvidiem līdz Briģu tīrelim. VAS “Latvijas Dzelzceļš” turpmākajos gados plāno īstenot projektu dzelzceļa līniju elektrifikācijai.

Bauskas novada attīstību būtiski ietekmēs **Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnija Rail Baltica** izbūve. Bauskas novada teritorijā plānotas divas reģionālās stacijas – “Iecava” un “Bauska”. Iecava perspektīvā varētu tikt attīstīta kā dzelzceļa loģistikas centrs, abās pilsētās tiks izveidoti mobilitātes punkti. Plānotā *Rail Baltica* infrastruktūra būtiski mainīs ainavu, jo plānots izbūvēt gājēju pārejas, tuneļus, prettrokšņu sienas, dzīvnieku pārejas, uzbērumus un ierakumus, žogus.

Abu šo dzelzceļu krustpunkts nākotnē tiks attīstīts kā **loģistikas centrs**.

Novada savienojamībai ar Lietuvu būtiska nozīme ir mazo **robežšķērsošanas vietu** Adžūnos, Krievgaļos un Bardžūnos sakārtošanai un attīstībai.

Zemgales plānošanas reģiona telpiskās attīstības perspektīva paredz veicināt starptautiskas nozīmes autoceļu un dzelzceļu, multimodālo transporta koridoru attīstīšanu ES vajadzībām, saskaņā ar starptautiskajiem standartiem, kā arī apkāpnes infrastruktūras tīkla izveidošanu, attīstīšanu ap reģionālās, nacionālās un starptautiskās nozīmes autoceļiem, dzelzceļiem, atbalstīt robežas šķērsošanas infrastruktūras attīstību un kvalitātes uzlabošanu saskaņā ar starptautiskajiem standartiem.

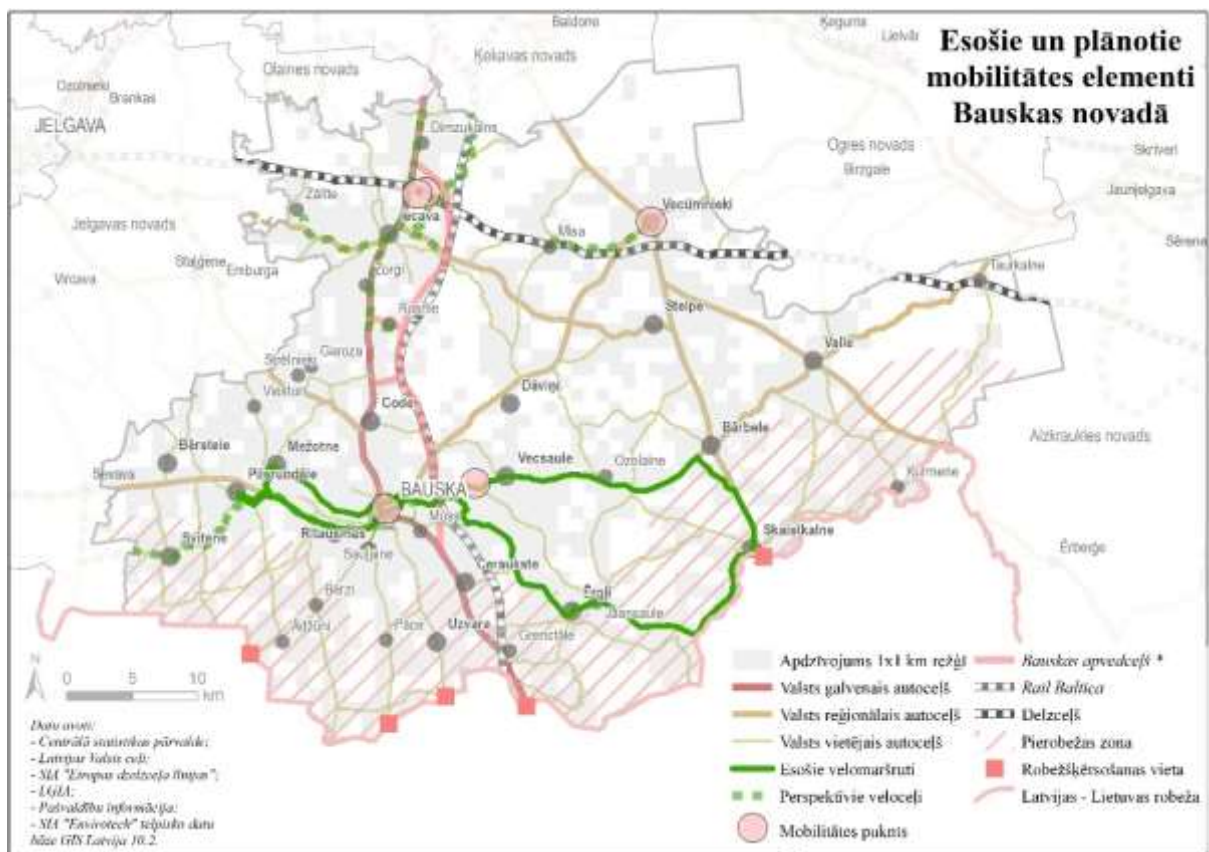
Nepieciešams veidot un labiekārtot laivu piestātnes ar atbilstošu infrastruktūru, kā arī veidot pārceltuvi uz Mēmeles upes.

Sabiedriskajam transportam lielā mērā ir sociāla funkcija, lai, neatkarīgi no cilvēka ienākumiem, apmierinātu iedzīvotāju pieprasījumu pēc sabiedriskā transporta pakalpojumiem un nodrošinātu maršrutu tīklā iespēju apmeklēt izglītības iestādes, ārstniecības iestādes, darbavietas, valsts un pašvaldību institūcijas to vispārpieņemtajā darba laikā visā Latvijas teritorijā. Ir jāuzlabo sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāte ar mērķi samazināt ceļā pavadīto laiku, jārada ērta, vienota sabiedriskā transporta sistēma, panākot dažādu transporta veidu savstarpēju saskaņotību un atbilstošu sabiedriskā transporta komforta līmeni. Lauku teritoriju iedzīvotājiem ir būtiska mazo pieturvietu saglabāšana.

Attālākās lauku teritorijās nepieciešami inovatīvi risinājumi sabiedriskā transporta nodrošināšanā, pēc novadu apvienošanās jāpārskata iekšējais maršrutu tīkls, iespējams, mazinot sezonālo ietekmi.

Perspektīvā sabiedriskais transports ir jāorganizē tā, lai iedzīvotājiem tiktu nodrošināta iespēja ātri un ērti pārvietoties starp nacionālas un reģionālas nozīmes centriem, lai no jebkuras teritorijas būtu iespēja nokļūt uz vietējo, reģionālo vai nacionālo nozīmes centru, kur ir pieejami nepieciešamie pakalpojumi, lai veidotos vienots satiksmes organizācijas modelis, kas būtu balstīts uz dažādu satiksmes veidu sadarbību un skolēnu pārvadājumi tiktu integrēti kopējā maršrutu tīklā.

7. attēls. Esošie un plānotie mobilitātes elementi Bauskas novadā.

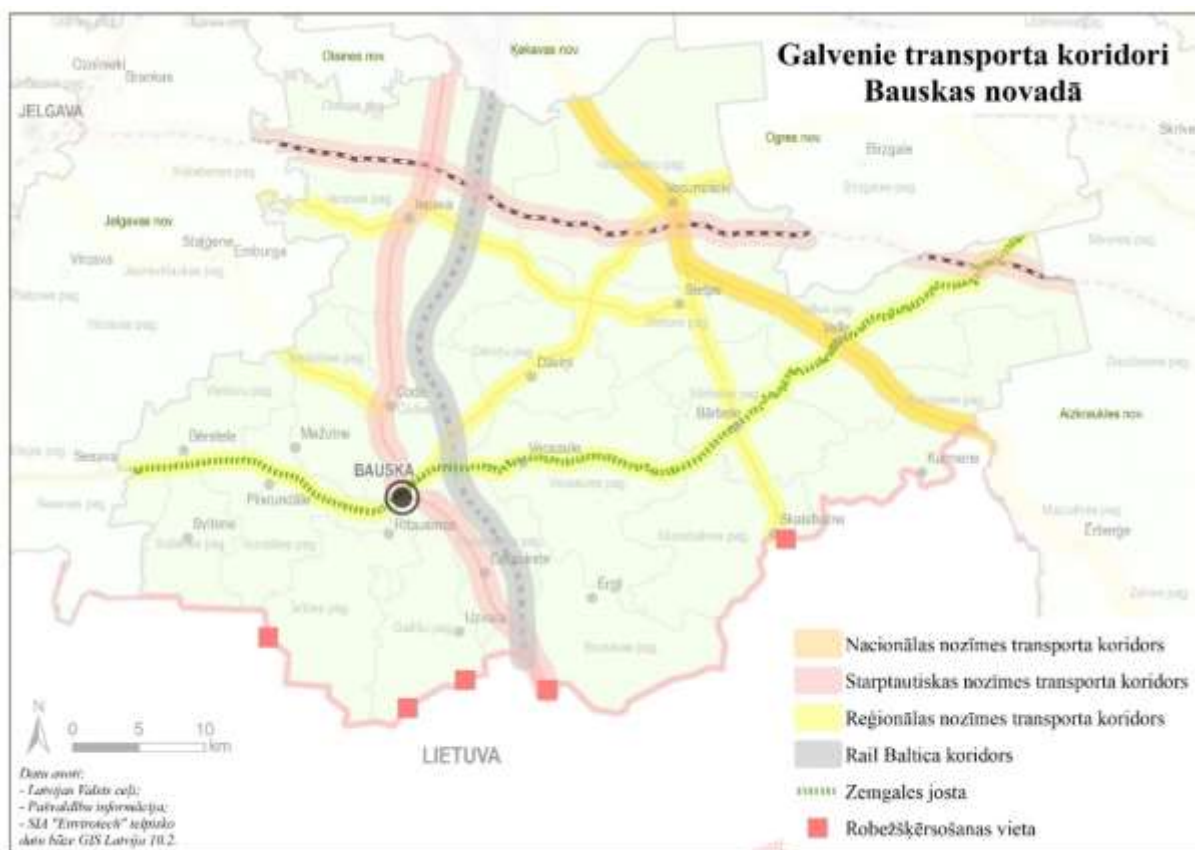
Veloceliņu funkcijas pilda velomaršruti, kas savieno apdzīvotas vietas. Perspektīvā nepieciešams apzināt esošo un potenciālo veloceliņu tīklu, veicināt to attīstību (7. attēls). Jāsekmē **veloceliņu attīstību, velomaršrutu izstrādi** un to integrēšanu kopējā tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu tīklā. Potenciālajos mobilitātes punktos Bauskā un Iecavā, t.sk. pie *Rail Baltica* dzelzceļa stacijām, jāattīsta infrastruktūra gan autotransporta, gan mikromobilitātes transportlīdzekļu drošai novietošanai.

Nepieciešams **veicināt vienotu pasažieru pārvadājumu tīklu un mobilitātes punktu izveidi** (autotransports, dzelzceļš, u.c.) – multimodālus mobilitātes punktus ar *park&ride* iespējām potenciāli iespējams attīstīt pie dzelzceļa stacijām Iecavā un Bauskā, veicinot videi draudzīga sabiedriskā transporta izmantošanu un vienotu pasažieru pārvadājumu tīklu izveidi (autotransports, dzelzceļš u.c.).

Attīstot videi draudzīgu transportlīdzekļu izmantošanu, nepieciešams attīstīt elektrozlādes vietas, kuras var izmantot gan elektroautomobiļu uzlādei, gan skūteru un skrejriteņu uzlādei.

Bauskas novada teritorijā izdalāmi **starptautiskas, nacionālas un reģionālas nozīmes transporta koridori** (8. attēls).

Starptautiskas nozīmes transporta koridorus veido dzelzceļa līnija Zilupe–Rēzekne 2–Krustpils–Jelgava–Tukums 2–Ventspils, kā arī valsts galvenais autoceļš A7 Rīga–Bauska–Lietuvas robeža (Grenctāle) (8. attēls). Kā atsevišķs transporta koridors izdalāma plānotā dzelzceļa *Rail Baltica* trase, kura būs starptautiska, bet ar īpašu specifiku un ietekmi. Perspektīvā, pēc *Rail Baltica* izbūves un ekspluatācijas uzsākšanas, teritorija starp to un autoceļu A7 varētu tikt noteikta kā īpaša zona ar vairākiem attīstības scenārijiem.

8. attēls. Galvenie transporta koridori Bauskas novadā.

Nākotnē pieaugoša nozīme var būt arī reģionālas nozīmes transporta koridoriem: autoceļiem Rīga–Ķekava–Vecumnieki–Skaistkalne, kā arī Vecumnieki–Subate, uzņemot lielāku gan vieglā, gan smagā transporta plūsmu, attīstot infrastruktūru to tuvumā un iegūstot nacionālu nozīmi.

Zemgales un Sēlijas savienojamībai, uzņēmējdarbības un arī tūrisma attīstībai liela nozīme plānotajai autoceļa Dobeles–Bauska–Jaunjelgava–Aizkraukle jeb “Zemgales josta” izbūvei.

Industriālās teritorijas, maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli un objekti

Industriālo teritoriju veidošanās un attīstība Bauskas novadā cieši saistīta ar derīgo izrakteņu ieguvu un apstrādi, kokapstrādi, kā arī transporta un loģistikas centriem galvenokārt lielākajās pilsētās un apdzīvotajās vietās – Bauskā, Iecavā un to tuvumā, teritorijā starp autoceļu A7 un dzelzceļa *Rail Baltica* plānoto trasi, kā arī Vecumniekos.

Vadlīnijas industriālo teritoriju un inženiertīklu attīstībai

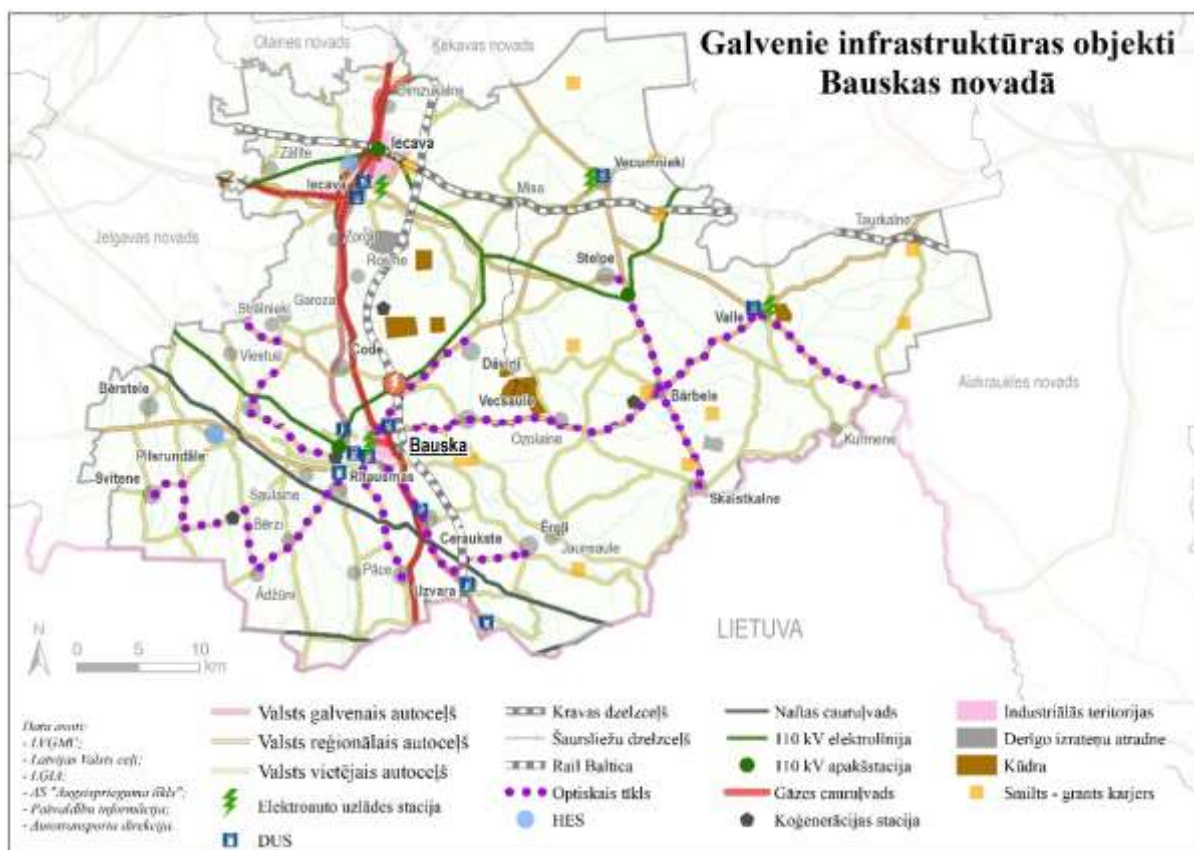
Maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli un objekti ir būtiski gan attīstības centru pakalpojumu nodrošināšanai, gan uzņēmējdarbības attīstībai. Bauskas novada teritorijā netiek plānotas būtiskas izmaiņas maģistrālo gāzes un naftas vadu vai to atzaru izbūvē. Bauskas novada teritoriju Ceraukstes, Gailīšu, Codes un Iecavas pagastos šķērso maģistrālie gāzes vadi un Krievijai un Lietuvai stratēģiski svarīgie maģistrālie naftas vadi: Polocka–Ventpils un Polocka–Mažeiki.

Bauskas novada teritorijā esošo objektu elektroapgāde tiek nodrošināta pa 110 kV, 20 kV un 0,4 kV elektropārvades līnijām, un no trijām 110/20 kV transformatoru apakšstacijām – Iecava, Stelpe un Bauska. Novadā nav valsts HES un TEC, bet ir divas privātas mazās hidroelektrostacijas – “Grīnvaldes ūdensdzirnavas” un “Rundāles dzirnavu HES”.

Bauskas novadā ir četras koģenerācijas stacijas. Bauskas koģenerācijas stacijā iespējama siltuma un elektrības ražošana ar kopējo jaudu 7,8 MW (3,8 MW elektrībai un 4 MW siltumam), taču stacijai mainījušies īpašnieki. un tā kopš 2017. gadā ir dīkstāvē. Kā kurināmais siltumapgādē tiek izmantota šķeldas vai dabas gāze. Jāsekmē elektroenerģijas ražošana no vietējiem atjaunojamiem resursiem (saules enerģija, vēja enerģija, ģeotermālā enerģija). Siltumenerģijas ražošanā potenciāls ir siltumenerģijas apgūšanai no rūpniecības un komunālās saimniecības uzņēmumiem.

Lai apturētu pārvades tīkla novecošanos, tādējādi nodrošinot elektropārvades sistēmas stabilu darbību, tai pieslēgto lietotāju nepārtrauktu elektroapgādi ar elektroenerģiju pieprasītā apjomā, pārvades sistēmas operators paredz arī 110kV apakšstaciju un sadales punktu, 110 kV elektropārvades līniju rekonstrukciju, kā arī 110 kV transformatoru nomaiņu laika periodā līdz 2034. –2037. gadam, kad jāuzsāk plānot lielāki ieguldījumi elektropiegādes līnijās.

9. attēls. Galvenie infrastruktūras objekti Bauskas novadā.

Būtiski ir turpināt enerģētikas infrastruktūras attīstību atbilstoši pieprasījumam un attīstības iespējām. Ir jāveicina alternatīvo un atjaunojamo energoresursu pielietošana un siltumnīcefektu izraisošo gāzu emisiju samazināšana saskaņā ar Bauskas novadam izstrādāto enerģētikas rīcības plānu 2018. –2025. gadam un pašvaldības plānotajām rīcībām enerģētikas jomā – energoefektivitātes pasākumiem pašvaldību ēkās un ielu apgaismojumam. Jāturpina elektruzlādes punktu attīstība novada teritorijā pie svarīgākajiem autoceļiem.

Informāciju un komunikāciju tehnoloģijas (IKT) – pašvaldības darba efektivitātes uzlabošanai, pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai un pilnveidošanai tiek izmantotas dažādas informācijas sistēmas, kas ietver savstarpēji integrētus IKT risinājumus.

Lai paātrinātu informācijas nosūtīšanu un saņemšanu, tiek izmantots elektroniskais pasts (e-pasts). Dokumentu parakstīšanai digitālajā vidē tiek izmantots e-paraksts. Kopš 2019. gada ikvienam ir iespēja izmantot e-adresi, kas nodrošina mūsdienīgu un ērtu rīku saziņai ar valsts un pašvaldības iestādēm. E-pārvaldes pakalpojumi ir pieejami iedzīvotājiem pašvaldības pakalpojumu vienotajā klientu apkalpošanas centrā (VPVKAC) Bauskā, Iecavā, Vecumniekos un Rundālē. Pakalpojumu pieteikšana notiek gan klātienē, gan attālināti.

Bauskas novada iedzīvotāji un uzņēmēji var saņemt un izmantot IKT sniegtās iespējas. To veicina interneta pieejamība, ko piedāvā SIA “LinkIT”, SIA “LMT”, SIA “BITE Latvija”, SIA “Tele2”, SIA “Tet”, SIA “Baltcom”, SIA “Ērika un Co Ltd”. Bauskas novada apdzīvotajās vietās ikdienā tiek nodrošināta piekļuve datortehnikai un bezvadu interneta zonai bibliotēkās un publiskajos interneta pieejas punktos.

IKT infrastruktūras attīstība Bauskas novada pašvaldībā veicinās vienmērīgu novada attīstību, nepieciešams efektīvāku e-pārvaldes risinājumu ieviešanu, uzturēšanu un attīstību, valsts pašvaldību institūciju sadarbību e-pārvaldes risinājumu pilnveidošanā, platjoslas tīklu attīstību novadā un digitālo prasmju uzlabošanu.

Mainoties iepirkšanās paradumiem, nepieciešams attīstīt kurjerpasta un pakomātu pakalpojumus.

Bauskas novada tālākai attīstībai jābalstās uz tā priekšrocībām – ļoti labu novada sasniedzamību, dabas resursiem, ražošanas potenciāla patreizējo un perspektīvo izmantošanu, vides kvalitātes saglabāšanu. Telpiskajā attīstībā kā prioritātes izvirzāmas infrastruktūras modernizācija, teritoriju pielāgošana uzņēmējdarbības veikšanai, industriālo teritoriju sakārtošanas un pieejamības nodrošināšanas, degradēto teritoriju apzināšana un iedzīvināšana uzņēmējdarbībai vai rekreācijai. Izstrādājot novada teritorijas plānojumu, jākonkretizē esošās un plānotās industriālās teritorijas, plānojot risinājumus sasniedzamībai, piekļuvei objektiem, esošās infrastruktūras racionālu izmantošanu un modernizāciju, nodrošinot vides stāvokļa nepasliktināšanos un uzlabošanu, iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Ražošanas, transporta infrastruktūras, loģistikas un tranzīta apkalpes zonu veidošanās jāveicina gar valsts autoceļiem un dzelzceļa līnijām.

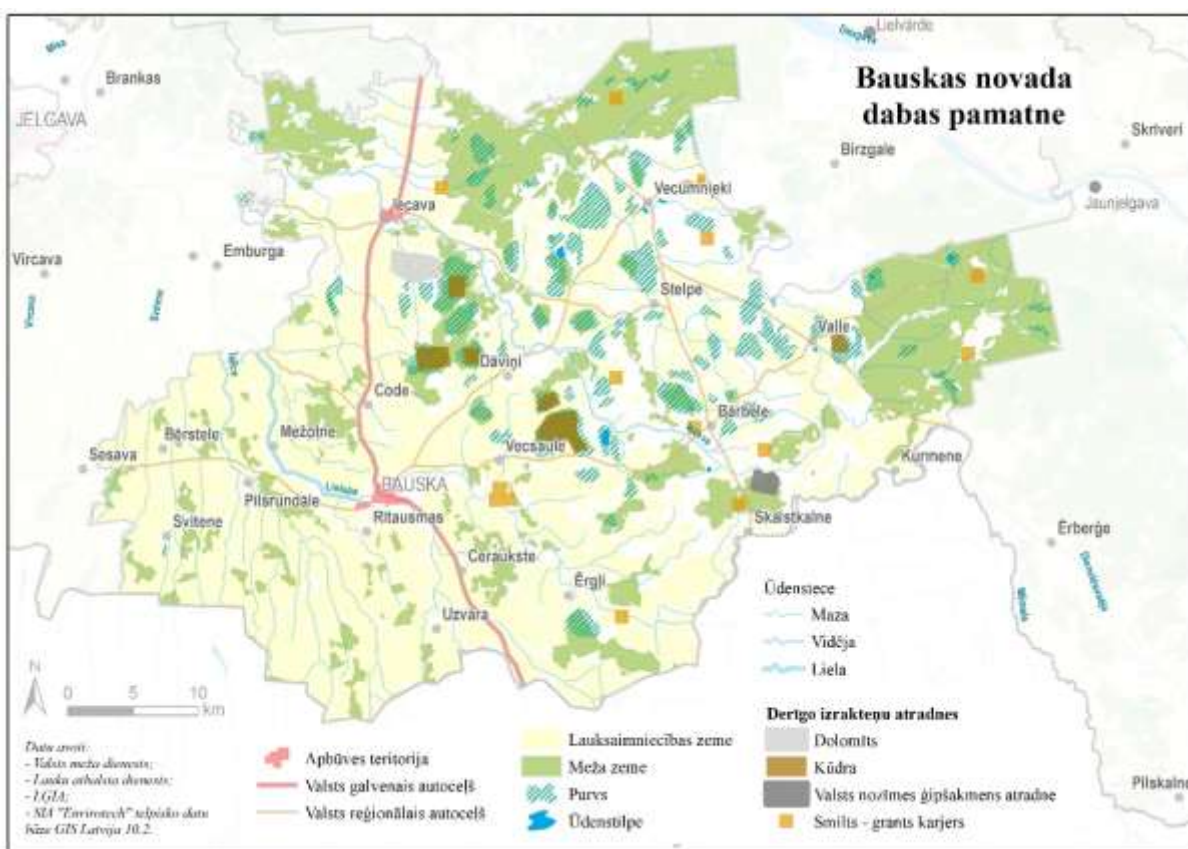
Dabas teritoriju telpiskā struktūra

Dabas teritorijas, to saglabāšana un pieejamība nākotnē būs viens no galvenajiem dzīves vides augstas kvalitātes rādītājiem, kas sekmēs iedzīvotāju vēlmi dzīvot ārpus lielpilsētām.

Bauskas novadā ir būtiskas atšķirības starp novada rietumu un austrumu daļu, kur bijušajā Rundāles novadā 77% ir lauksaimniecības zemes, bet bijušajā Vecumnieku novadā 56% teritorijas klāj meži. Novada teritorijā ir blīvs upju tīkls (10. attēls), nozīmīgākās upes novada teritorijā ir Lielupe, Mūsa, Mēmele, Misa un Iecava.

Bauskas novadā atrodas dolomīta, māla, smilts, smilts-grants, un kūdras atradnes. Kopā ar prognozēto resursu laukumiem LVĢMC Zemes dzīļu informācijas sistēmā ir norādītas 102 būvmateriālu atradnes (smilts, dolomīts, smilts-grants), 156 kūdras atradnes, un 6 sapropeļa atradnes. Ne visas atradnes tiek izmantotas.

Bauskas novads ir bagāts ar dabas vērtībām – īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (ĪADT) un dabas pieminekļiem. Bauskas novadā ir 11 *Natura 2000* teritorijas: 1 dabas parks, 8 dabas liegumi un 2 dabas pieminekļi.

10. attēls. Dabas pamatnes teritorijas Bauskas novadā.

Saskaņā ar Ainavu politikas pamatnostādņēm 2013.–2019. gadam Zemgales plānošanas reģions sadarbībā ar sabiedrību un pašvaldībām ir noteicis reģionālas nozīmes ainaviski vērtīgas un kultūrvēsturiskas teritorijas un iekļāvis tās Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.–2030. gadam. Bauskas novads ietilpst divos ainavu reģionos – Zemgales līdzenuma ainavu reģionā un Austrumzemgales ainavu reģionā.

Vadlīnijas dabas teritoriju attīstībai

Bauskas novada teritorijā nepieciešams noteikt vietējas nozīmes ainaviskās teritorijas, izdalot ainaviskās dabas teritorijas, industriālās ainavu teritorijas un urbānās ainavu teritorijas.

Bauskas novada dabas teritoriju apsaimniekošanā nepieciešama teritoriju labiekārtošana, nodrošināšana ar atkritumu savākšanu, kā arī invazīvo sugu (latvāņu, zeltslotiņu un Spānijas kailgliemežu) apkarošana.

Virszemes ūdens kvalitāti negatīvi ietekmē komunālo saimniecību notekūdeņi, rūpniecisko objektu notekūdeņi, lauksaimniecības un mežsaimniecības notece, pārrobežu piesārņojuma pārnese.

Pie publiskajiem ūdeņiem nepieciešams iekārtot publiskās peldvietas ar atbilstošu infrastruktūru un ūdens kvalitātes uzraudzību.

Lai veicinātu gan reģiona ekonomisko izaugsmi, gan vides kvalitātes saglabāšanu, novada teritorijā ir svarīgi saglabāt dabas teritoriju esošo apjomu un uzlabot to funkcionalitāti. Pareizi apsaimniekojot un labiekārtojot dabas teritorijas un iekārtojot ekotūrisma takas, var vienlaikus attīstīt tūrisma uzņēmējdarbību, kā arī izglītēt cilvēkus par vides jautājumiem. Pašvaldībai jāsekmē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrāde un integrēšana teritorijas plānojumā.

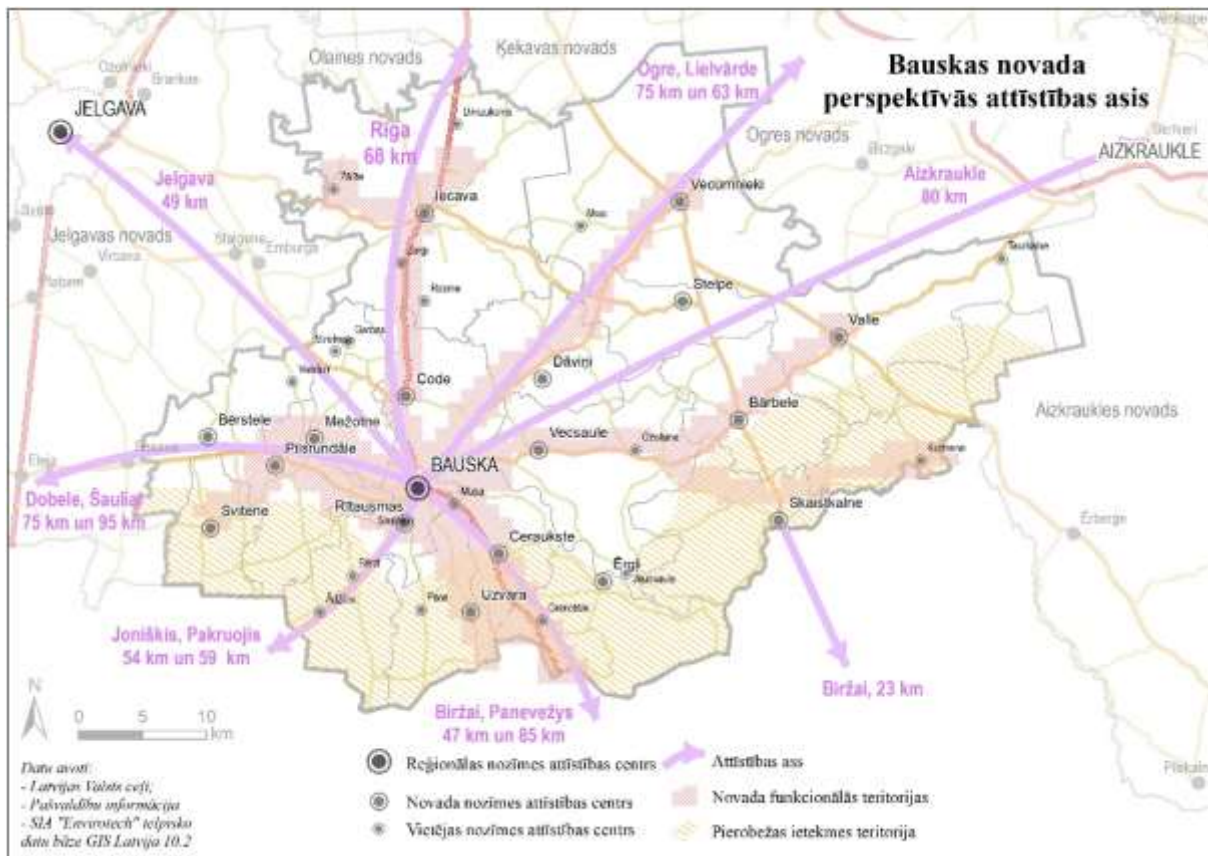
Dabas teritorijas tiek izmantotas gan iedzīvotāju labsajūtas, gan tūristu intereses paaugstināšanai. Mežu teritorijas ir pamats mežsaimniecības, mežistrādes un kokapstrādes attīstībai, savukārt lauksaimniecības zemes ir pamats tradicionālajai lauksaimniecībai (zemkopība, lopkopība, produkcijas pārstrāde un pārtikas ražošana). Lauku apvidu atdzīvīnāšanai jānotiek, saglabājot tradicionālās nozares, orientējot tās uz specializāciju un jaunu nozaru attīstību, piemēram, bioloģisko lauksaimniecību, biškopību, aitkopību, lopkopību un atjaunojamiem energoresursiem. Lai veicinātu gan reģiona ekonomisko izaugsmi, gan vides kvalitātes saglabāšanu novada teritorijā, svarīgi saglabāt dabas teritoriju esošo apjomu un uzlabot to funkcionalitāti.

Kultūrvēsturiski Bauskas novads atrodas Zemgalē.

Bauskas novada galvenie attīstības virzieni

Bauskas novada galvenie attīstības virzieni jeb asis (11. attēls) ir cieši saistāmi ar transporta koridoriem gan starptautiskā, reģionālā, gan vietējā līmenī. Sadarbība ar esošajiem un potenciālajiem sadarbības partneriem, sekmēs izglītības, darbaspēka, pakalpojumu, transporta, vides infrastruktūras, kultūras, tūrisma, dabas aizsardzības un citu jomu attīstību ne tikai novadā, bet arī Zemgales plānošanas reģionā un Latvijā kopumā, kā arī sekmēs pārrobežu sadarbību.

11.attēls. Bauskas novada galvenās attīstības asis.

Galvenie attīstības virzieni saistāmi ar ziemeļu – dienvidu virzienu, galvaspilsētu Rīgu, tās metropoles areālu, kā arī Lietuvas jeb starptautisko virzienu, ņemot vērā galvenos transporta koridorus un to virzienus. Tomēr būtiska nozīme ir arī austrumu – rietumu virzienam Latvijas mērogā un sadarbībai Zemgales reģiona ietvaros ar Dobeli, Jelgavu, Aizkraukli, kā arī Lietuvas pilsētām Biržiem un Šauļiem. Autoceļa “Zemgales josta” attīstība pavērtu iespējas ciešākai sadarbībai ar Ogres novadu.

Bauskas novada perspektīvo telpisko struktūru nosaka savstarpēji integrēts galveno telpisko elementu kopums.

Bauskas novada perspektīvā telpiskā struktūra paredz:

Visa novada teritorijā:

- veicināt saliedētas un policentriskas apdzīvojuma sistēmas attīstību, veicinot pievilcīgas dzīves telpas attīstību un piesaistot novadam iedzīvotājus;
- veicināt esošo apdzīvoto vietu attīstību, atbalstot pēc iespējas kompaktāka apdzīvojuma struktūru, attīstot komfortablu, resursus taupošu un racionālu dzīves vidi;
- neatbalstīt jaunas dzīvojamās apbūves teritoriju veidošanu esošo un plānoto satiksmes ceļu un dzelzceļu tiešā tuvumā un līdzās esošajām/plānotajām ražošanas un kravu loģistikas teritorijām;
- plānojot jaunu apdzīvojumu, ražošanas, tūrisma un atpūtas aktivitāšu infrastruktūru, pēc iespējas vairāk izmantot esošo infrastruktūru, t.sk. veicināt degradēto teritoriju sakārtošanu un iesaistīšanu ekonomiskajā aprītē;
- pakalpojumu attīstību cieši saistīt ar apdzīvojuma struktūru un attīstības centru līmeņiem, sasniedzamību;
- paaugstināt publisko un komercpakalpojumu aktivitāšu pieejamību lauku teritorijas, attīstīt publisko ārtelpu, infrastruktūru sabiedriskām norisēm;
- prioritāti attīstīt teritorijas, kuru sakārtošana veicina nodarbinātību un ienākumus;
- nodrošināt apdzīvoto vietu sasaisti ar valsts ceļiem, ar mērķi nodrošināt vidi lauku saimniekošanai un uzņēmējdarbībai, pakalpojumu pieejamībai;
- attīstīt videi draudzīgu transporta infrastruktūru, t.sk. mikromobilitāti, nodrošināt vietu sasniedzamību un kvalitatīvus sakarus;
- telpiski koncentrētu industriālo teritoriju attīstību,
- attīstīt atvērto telpu un lauku teritorijas kā novada ilgtspējīgās izaugsmes galveno balstu;
- sekmēt dabas, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, vienlaikus veicinot tūrisma un rekreācijas attīstību, sekmēt jaunu kultūrvērtību, tai skaitā nemateriālo, rašanos un dokumentēšanu;
- sekmēt visas novada teritorijas elastīgu un daudzveidīgu izmantošanu – lauksaimniecība, tūrisms un rekreācija, ražošana, loģistika, dažādu pakalpojumu sniegšana u.c.;
- novada teritorijas plānojumā noteikt teritorijas, kurās netiek atbalstīta azartspēļu vietu izvietošana, un nosacījumus to izvietošanai atbalstāmās teritorijās.

Pierobežas teritorijā

- nodrošināt iedzīvotājiem līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus, transporta un sakaru pieejamību, maksimāli samazinot izolētību un nomales efektu;
- stiprināt sadarbību ar Lietuvas pilsētu pašvaldībām pierobežā gan satiksmes infrastruktūras jomā (ceļu izbūve, sabiedriskā transporta tīkla paplašināšana u.c.), gan pakalpojumu jomā, tādējādi veicinot attīstības potenciāla labāku izmantošanu;
- stiprināt kultūras apmaiņu gan profesionālajā sfērā, gan brīvā laika un mūžizglītības kontekstā pierobežas teritorijā un kaimiņvalsts valodas apguvi. Svarīga lietuviešu un citu tautību (īpaši bērnu un jauniešu) integrācija un savu etnisko saišu saglabāšana šajās teritorijās.

7. PĒCTECĪBA UN SASKAŅOTĪBA

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2034. gadam izstrādē analizēti un ievēroti sekojoši vispārējās nozīmes attīstības un teritorijas attīstības plānošanas dokumenti:

- Bauskas novada ilgtspējīga attīstības stratēģija līdz 2030. gadam;
- Iecavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2037. gadam;
- Rundāles novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam;
- Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2028. gadam.

Bauskas novads sniedz ieguldījumu gan Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam izvirzīto mērķu un prioritāšu sasniegšanā, gan Zemgales plānošanas reģiona izvirzīto mērķu un prioritāšu sasniegšanā.

Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2030.gadam	Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2034. gadam
Prioritātes	Prioritātes
1. Kultūras telpas attīstība	IP 1 Kvalitatīva, droša un pieejama infrastruktūra un pakalpojumi
2. Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā	IP 1 Kvalitatīva, droša un pieejama infrastruktūra un pakalpojumi IP 3 Dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte
3. Paradigmas maiņa izglītībā	IP 1 Kvalitatīva, droša un pieejama infrastruktūra un pakalpojumi IP 3 Dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte
4. Inovatīva un ekoeftīva ekonomika	IP 3 Dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte
5. Daba kā nākotnes kapitāls	IP 2 Ilgtspējīga un gudra vides apsaimniekošana
6. Telpiskās attīstības perspektīva	IP 1 Kvalitatīva, droša un pieejama infrastruktūra un pakalpojumi IP 3 Dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte
7. Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība	IP 4 Efektīva pārvalde un sadarbība

ZPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015-2030	Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2034. gadam
Prioritātes	Prioritātes
Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību	IP 2 Ilgtspējīga un gudra vides apsaimniekošana IP 3 Dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte
Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas – reģiona rūpniecības un pakalpojumu centri, kas dod attīstības starojumu lauku teritorijām	IP 1 Kvalitatīva, droša un pieejama infrastruktūra un pakalpojumi IP 3 Dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte
Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi, kur attīstās mazā uzņēmējdarbība un ir saglabāta tradicionālā dzīves vide	IP 1 Kvalitatīva, droša un pieejama infrastruktūra un pakalpojumi IP 2 Ilgtspējīga un gudra vides apsaimniekošana IP 3 Dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte IP 4 Efektīva pārvalde un sadarbība
Zemgale – izglītības, zinātnes un inovāciju reģions ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti kā intelektuālo potenciālu Latvijas un Zemgales, īpaši lauku, attīstībai un spēcīgām profesionālās izglītības iestādēm	IP 1 Kvalitatīva, droša un pieejama infrastruktūra un pakalpojumi IP 3 Dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte

8. STRATĒGIJAS IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBAS UN NOVĒRTĒŠANAS PLĀNS

Teritorijas attīstība, kas ietver ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas realizēšanas laikā sasniegto mērķu un uzdevumu izpildi, tiek novērtēta, īstenojot uzraudzības sistēmu.

Pašvaldība seko Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ieviešanai. Atbilstoši normatīvo aktu prasībām, pakārtoti stratēģijai, izstrādā pašvaldības attīstības plānošanas dokumentus:

- 1) attīstības programmu;
- 2) teritorijas plānojumu.

Ilgspējīgas attīstības stratēģijā noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem tiek noteikti teritorijas attīstības rādītāji (skatīt 4. sadaļā). Tie tiek noteikti, lai konstatētu pozitīvas vai negatīvas izmaiņas sociālajā un ekonomiskajā situācijā un analizētu to cēloņus, kā arī lai nodrošinātu pašvaldības realizētās politikas novērtēšanas iespējas. Rādītāju sarakstu un sasniedzamos rezultātus iespējams pārskatīt, rezultātu izmaiņu pamatojumu iekļaujot ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas uzraudzības ziņojumos.

Stratēģijas ieviešanas un uzraudzības norise tiek sasaistīta ar attīstības programmas realizēšanas uzraudzību. Tiek veidota kopīga informācijas sistēma, un sagatavots trīs gadu pārskata ziņojums par stratēģijas īstenošanas pasākumiem un rezultātiem.

Attīstības programmas uzraudzības ziņojumā reizi trīs gados pašvaldība nodrošina Stratēģijas ieviešanas ziņojuma pieejamību tīmekļvietnē, organizē diskusiju sabiedrībā par nepieciešamību veikt izmaiņas novada stratēģiskajos mērķos, vīzijā, attīstības prioritātēs un telpiskās attīstības struktūrā.

Stratēģijas ieviešanas ziņojumā ņem vērā arī Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam un citu novada teritorijai saistošu attīstības dokumentu ieviešanas ziņojumus.

Stratēģijas ieviešanas ziņojuma sagatavošanu koordinē Bauskas novada pašvaldības Attīstības un būvniecības departaments.

Izstrādātāji:
SIA Baltkonsults, SIA JB Consulting, SIA Preime

